

Dječji vrtić „Latica“

Ulica Nikole Tesle 14 E, Zadar

Tel. +385 23 314 271

www.dv-latica.hr

boravak@zd.t-com.hr

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM

2017./2018. pedagoška godina

Zadar, rujan 2017. godine

Sadržaj

1. Ustrojstvo rada.....	3
2. Materijalni uvjeti	10
3. Njega i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece	11
4. Odgojno-obrazovni rad	15
5. Stručno usavršavanje	26
6. Suradnja s roditeljima	28
7. Suradnja s društvenim čimbenicima	30
8. Vrednovanje programa	31
9. Plan i program ravnateljice i članova stručnog tima te zdravstvene voditeljice	32
9.1. Program rada ravnatelja	32
9.2. Program rada edukacijskog-rehabilitatora	35
9.2.1. Program rada edukacijskog-rehabilitatora u skupini	37
9.2.2. Program rada edukacijskog-rehabilitatora u individualnom radu	38
9.3. Program rada logopeda	40
9.4. Program rada fizioterapeuta	46
9.5. Program rada psihologa	47
9.6. Program rada zdravstvene voditeljice	51
9.7. Program rada stručnog timaInkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa podrške	53

1. Ustrojstvo rada

Nakon preseljenja (rujan 2016.) u adaptirane prostore područnog objekta „Pčelica“ Dječjeg vrtića „Radost“ koji je ovaj vrtić Odlukom gradonačelnika dobio na *privremeno* korištenje, Dječji vrtić „Latica“ 2017./2018. pedagoške godine nastavlja na istoj adresi ostvarivanje programa odgoja i obrazovanja za djecu rane i predškolske dobi različitih stupnjeva i vrsta teškoća s prebivalištem na području Zadarske županije.

U skladu s postojećim privremenim prostorom ovaj program treba promatrati kao prijelazan oblik do preseljenja u novi objekt u izgradnji (Centar „Voštarnica“, kolokvijalno „Mocire“) koji bi omogućio trajni smještaj i daljnje razvijanje inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa ove ustanove. Od početka djelovanja Dječji vrtić „Latica“ ističe važnost integracije (od 1991. temeljni programi ove ustanove bili su programi integracije), a danas nastavlja s promicanjem inkluzije na svim razinama. Iako su od samog osnivanja ustanove Statutom omogućeni programi integracije (danas inkluzije) za djecu s teškoćama u razvoju, na žalost, i dalje prostorni uvjeti ne omogućavaju njeno ostvarivanje u zgradi vrtića, već se za djecu uključenu u posebne programe u suradnji s redovnim vrtićima dogovara postupno uključivanje iz posebnih u inkluzivne odgojne skupine redovnih vrtića na području Zadarske županije (posebne skupine u Dječjem vrtiću „Latica“ s prijelaznim obilježjem - tzv. tranzitivne skupine).

Ova ustanova je spremna sa svim svojim kapacitetima, osobito stručnjacima različitih profila usmjerenim na cjeloživotno obrazovanje, različitim metodama i specifičnom opremom, primarno razvijati inkluzivne programe u za to predviđenim uvjetima. Cilj Dječjeg vrtića „Latica“ je potaknuti inkluziju u redovnim vrtićima, ali i u budućim novim prostorima oživotvoriti inkluzivne programe. Verificirani posebni programi s prijelaznim obilježjem - tranzitivne skupine i inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške temelj su Godišnjeg plana i programa.

Plan i program za 2017./2018. pedagošku godinu definiran je potrebama djece s teškoćama u razvoju Zadarske županije koja su nakon provedenog postupka vještačenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, dobila Nalaz i mišljenje o težini i vrsti invaliditeta-oštećenju funkcionalnih sposobnosti.

Uvažavajući zahtjeve roditelja koji su iskazali potrebu bilo za posebnim programom ili inkluzivnim edukacijsko-rehabilitacijskim programom podrške, prostor s kojim Dječji vrtić raspolaže i kadrovskom strukturom zaposlenih u Dječjem vrtiću kao i

mogućnošću uključivanja djece u redovni vrtić u mjestu prebivališta, planirani su različiti programi za 113 djece različitih vrsta i stupnjeva teškoće. Ostvarivanje programa zbog nedostatka prostora i dalje je planirano u dvije smjene (vrtić je otvoren 7-19 h).

Tablica 1. – Prikaz djece prema mjestu prebivališta

GRAD / OPĆINA		BROJ DJECE
1.	Grad Zadar	68
2.	Grad Benkovac	2
3.	Grad Biograd na Moru	6
4.	Grad Nin	2
5.	Grad Pag	1
6.	Općina Bibinje	4
7.	Općina Jasenice	2
8.	Općina Kali	1
9.	Općina Pakoštane	3
10.	Općina Pašman	1
11.	Općina Poličnik	2
12.	Općina Posedarje	4
14.	Općina Privlaka	2
15.	Općina Ražanac	2
16.	Općina Stankovci	1
17.	Općina Starigrad Paklenica	1
18.	Općina Sukošan	4
19.	Općina Sv.Filip i Jakov	3
20.	Općina Škabrnja	1
21.	Općina Vir	2
22.	Općina Zemunik Donji	1
Ukupno:		113

Tablica 2.- Prikaz djece prema vrsti teškoće

VRSTA TEŠKOĆE	BROJ DJECE
Djeca s višestrukim teškoćama	27
Djeca s poremećajima iz spektra autizma (PSA)	20
Djeca s poremećajima govorno-glasovne komunikacije	45
Djeca sa sniženim intelektualnim sposobnostima	16
Djeca s oštećenjem sluha	4
Djeca s motoričkim oštećenjima	1
Ukupno	113

Četrdeset (40) djece rane i predškolske dobi polaznici su posebnih poludnevniha programa 8 tranzitivnih skupina u ukupnom trajanju od 5,5 do 7 sati s dodatnim terapijskim sadržajima i organiziranim prijevozom. Navedene skupine vode edukacijski rehabilitatori i odgojitelji. Terapeutske, habilitacijske i rehabilitacijske tretmane provode logopedi, edukacijski rehabilitatori, psiholozi i fizioterapeuti. Zdravstvena zaštita ostvaruje se kontinuiranim praćenjem zdravstvene voditeljice u suradnji subspecialista neuropedijatra, fizijatra i stomatologa, kao i sudjelovanjem medicinskih sestara u neposrednom radu s djecom. Sedamdeset i tri (73) djece polaznici su inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa podrške razvrstanih prema vrsti teškoće u 4 skupine.

Tablica 3.- Prikaz broja djece prema vrsti programa

Edukacijsko-rehabilitacijski Programi	Skupine	Broj djece
Poseban program - Višestruke teškoće (različite udružene teškoće: mot.oštećenje, sniž.intelek.spos., OS, por.gov.glas komu. por.u ponašanju)	3 posebne (tranzitivne)	15
Poseban program - Poremećaji govorno glasovne komunikacije	2 posebne (tranzitivne)	12
Poseban program – Poremećaji iz spektra autizma	3 posebne (tranzitivne)	13
Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške (različite teškoće)	redovne skupine (4 vrste teškoća)	73
Ukupno	12	113

24 redovna vrtića s područja Zadra i Zadarske županije iskazuju interes za uključivanje djece s teškoćama u redovne skupine (inkluzivni program) uz neposrednu podršku stručnjaka ove ustanove (edukacijskog rehabilitatora, logopeda, psihologa, fizioterapeuta i zdravstvene voditeljice). Temeljem zahtjeva roditelja i odaziva redovnih vrtića razvijena je suradnja i oblici rada s ciljem pružanja pravovremene podrške djeci kojoj je ona potrebna od najranije dobi.

Tablica 4.- Ustrojstvo rada posebnih i inkluzivnih programa

Vrsta programa	Broj djece u skupinama	Trajanje programa	Nositelji programa	Stručni radnici suradnici
Posebni programi s obilježjem tranzitivnih skupina	40 (8 posebnih skupina)	5h - 7 h	Odgojitelji, edukacijski rehabilitatori	Edukacijski rehabilitator, logoped, fizioterapeut, psiholog, zdravstvena voditeljica
Inkluzivni program u redovnoj skupini uz edukacijsko-rehabilitacijski program podrške	73 (redovne skupine)	5 h	Odgojitelji	Edukacijski rehabilitator, logoped, fizioterapeut, psiholog, zdravstvena voditeljica

Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške Dječjeg vrtića „Latica“ podrazumijeva uključivanje djeteta u matičnu sredinu uz adekvatnu stručnu podršku i pomoć s obzirom na potrebe djeteta, roditelja i redovnih vrtića. Edukacijsko-rehabilitacijski programi provode se u Dječjem vrtiću „Latica“ individualno ili u malim skupinama. Kako bi stručni tim Dječjeg vrtića „Latica“ mogao kontinuirano pratiti dijete i pružiti podršku odgojiteljima, potreban je redovit odlazak u matične vrtiće, ali i dolazak odgojitelja u Dječji vrtić „Latica“. Djeca uključena u Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške su:

- djeca iz posebnih tranzitivnih skupina Dječjeg vrtića „Latica“ uključena u redovne vrtiće,
- djeca upućena iz Centra za socijalnu skrb, Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, Kabineta za ranu intervenciju i Odjela za pedijatriju Opće bolnice Zadar,
- djeca koja pohađaju redovne vrtiće, ali nemaju potrebnu stručnu podršku,
- djeca upućena iz osnovnih škola zbog odgode upisa u prvi razred,
- djeca uključena u specijalizirane ustanove izvan Zadra upućena u Dječji vrtić „Latica“,
- djeca čiji roditelji traže stručnu podršku u Dječjem vrtiću „Latica“.

U provođenje programa uključeni su ravnatelj, edukacijski rehabilitator, logoped, psiholog, fizioterapeut, zdravstvena voditeljica iz Dječjeg vrtića „Latica“, ravnatelj i

odgojitelji iz redovnih vrtića te stručni suradnici (ukoliko su zaposleni u redovnim vrtićima).

U obvezan program predškole uključeno je 57 djece, trideset i jedno (31) dijete s Rješenjem o odgodi upisa u prvi razred osnovne škole i dvadeset i šest (26) djece s teškoćama u razvoju predškolske dobi. Program predškole integriran je u postojeće primarne programe.

U Dječjem vrtiću planirani su i programi iznad standarda (izvan Dječjeg vrtića): Program Male škole plivanja i hidroterapije na zatvorenom bazenu Višnjik i otvorenom bazenu Kolovare i Program kineziološke kulture u suradnji sa Zadarskom županijom na javnim sportskim terenima Grada. Dinamika, raspored i broj djece koja će biti uključena u programe iznad standarda planirat će se nakon razdoblja adaptacije u dogovoru s roditeljima. Za djecu uključenu u programe iznad standarda planiran je prijevoz kombi vozilom na bazen i sportske terene.

Redoviti, svakodnevni prijevoz kombi vozilom (dolazak u vrtić i odlazak kući) prema potrebama i zahtjevima roditelja planiran je za djecu s prebivalištem u gradu Zadru (djece udaljenijih adresa prebivališta u odnosu na vrtić, čiji roditelji ne posjeduju automobil). Prijevozom djece osiguran je kontinuirani, redoviti dolazak djece i ostvarivanje planiranog programa. U vrtiću je zaposleno 33 radnika, od kojih 2 (edukacijski rehabilitator, psiholog) s polovicom radnog vremena.

Tablica 6.- Prikaz radnika prema radnom mjestu
(Napomena : Izrazi koji se u ovom Planu i programu koriste za osobe u muškom rodu su neutralni i odnose se na muške i ženske osobe.)

Radno mjesto	Broj zaposlenih
Ravnatelj	1
Odgojitelj	4
Edukacijski rehabilitator	8
Logoped	3
Psiholog	2
Fizioterapeut	2
Zdravstvena voditeljica	1
Medicinska sestra	2

Tajnik	1
Voditelj računovodstva	1
Administrativno računovodstveni radnik	2
Vozač-domar	1
Spremačica, pomoćni radnik, pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju	5
UKUPNO	33

Rad stručnih radnika planiran je prema tjednoj satnici, a organizira se i ostvaruje u smjenama (jutro i poslijepodne), fleksibilno u skladu s rasporedom rada redovnih vrtića, te uvažavajući individualni odgojno obrazovni i edukacijsko-rehabilitacijski plan za svako dijete, prostor, godišnji plan i program, prioritetne zadaće i ciljeve. Poslovi stručnih radnika i suradnika planiraju se i prate na dnevnoj i mjesečnoj razini do godišnjeg izvješća.

Raspored dnevnih aktivnosti u skupinama je okviran, fleksibilan, prati interese i aktivnosti, prijedloge, inicijativu djece i vremenik vrtića, prilagođava se i uključuje roditelje u aktivnosti skupina.

Tablica 7.- Prikaz dnevnih aktivnosti

Aktivnost	Ostvarivanje	Praćenje i valorizacija organizacije rada
Prijevoz djece kombi vozilom vrtića	Vozač, pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju	Evidencijska lista dolazaka
Osobna higijena	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, medicinska sestra, pomoćni radnik za njegu skrb i pratnju	Individualni plan, evaluacija, liste praćenja
Prehrana	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, zdravstvena	Antropometrijska mjerenja, individualni razgovori s

	voditeljica, medicinska sestra, pomoćni radnik za njegu, skrb i pratnju	roditeljima i liječnicima,, individualni plan, evaluacija, liste prioriteta, video zapisi
Slobodna igra, vrijeme za odmor	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, logoped, fizioterapeut, zdravstvena voditeljica, psiholog	Individualni plan, evaluacija, foto i video zapisi, kumulativne mape
Individualni rad	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, logoped, fizioterapeut, zdravstvena voditeljica, psiholog	Individualni plan, evaluacija, različiti instrumenti praćenja, foto i video zapisi, kumulativne mape
Aktivnosti za poticanje izražavanja, kreativnosti, istraživanja...	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, logoped, psiholog	Individualni plan, evaluacija , različiti instrumenti praćenja, foto i video zapisi, kumulativne mape
Boravak na zraku, slobodna igra, individualne aktivnosti	Edukacijski-rehabilitator, odgojitelj, logoped, psiholog, fizioterapeut, zdravstvena voditeljica, medicinska sestra, pomoćni radnik za njegu skrb i pratnju	Individualni plan, evaluacija, različiti instrumenti praćenja, foto i video zapisi, kumulativne mape

Financiranje Programa osigurava osnivač Grad Zadar, Općine i Gradovi prebivališta djece izvan Zadra, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (programi javnih potreba za djecu s teškoćama u razvoju i djecu u godini dana prije polaska u školu) uz Zadarsku županiju i donacije.

Tijekom godine nastavit će se procesi podizanja kvalitete planiranja, te vrednovanja i samovrednovanja u radu, a time i rada s djecom, jačanja stručnih kompetencija svih stručnih radnika, uočavanja dijelova procesa koje je potrebno unaprijediti, prihvaćanju timskog rada kao nužnosti u tom procesu, te osmišljavanje objektivnog instrumentarija i načina procjenjivanja kvalitete rada.

2. Materijalni uvjeti rada

Za ostvarivanje programa Ustanova koristi preuređeni prostor Dječjeg vrtića „Radost“. Preuređenje i prilagodba je napravljena onoliko koliko je to zadani prostor dozvoljavao. Prostor je u vlasništvu osnivača Grada Zadra. Osnivač je 2006. godine pokrenuo postupak dobivanja svih suglasnosti i dozvola za izgradnju novog prostora za ovaj vrtić te u zajedništvu sa Ministarstvom znanosti i obrazovanja i Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku započeo izgradnju Centra „Voštarnica“ (kolokvijalno „Mocire“) 2007. godine s planiranim dovršetkom građevine 2009. godine. Izgradnja Centra nije dovršena, u tijeku su radnje za dovršetak izgradnje.

U prostoru vrtića provest će se pojačan nadzor s ciljem pružanja sigurnosti svakom djetetu stoga će se prema Sigurnosno-zaštitnom i preventivnom programu provesti postupci i metode prema protokolu postupanja u mogućim rizičnim situacijama .

Prostor je prilagođen djeci s teškoćama arhitektonskim prilagodbama i bogatom opremom. Skupine će koristiti prostorije koje su fizički odvojene, ali i spojene u jednu cjelinu hodnicima koji su u funkciji međusobne prostorne komunikacije i nude dodatan prostor za igru. U navedenom prostoru osigurano je 5 boravaka za djecu uključenu u 8 skupina s posebnim programima (jutarnja i poslijepodnevna smjena)

Individualni rehabilitacijski tretmani ostvarit će se u posebno opremljenim, zasebnim kabinetima logopeda (2), edukacijskog rehabilitatora, psihologa, fizioterapeuta i zdravstvene voditeljice.

Veliki dvorišni prostor, iako sa skromnom opremom igrališta, zadovoljava potrebu za realizacijom različitih aktivnosti i boravkom djece na zraku. Vanjski prostori svakodnevno se koriste, te su u funkciji integriranog učenja, poticanja razvoja motoričkih sposobnosti i navika zdravog načina života.

Program će se ostvariti u dvije smjene isključivo zbog nedostatka prostora i velikog broja djece. Jutarnja smjena započinje u 7 sati, a poslijepodnevna smjena završava u 19 sati. Dolazak djece zbog udaljenosti i prema potrebama roditelja osigurat će se organiziranim prijevozom kombi vozilom na području grada Zadra. Za provođenje programa iznad standarda koristit će se zatvoreno plivalište Sportskog centra Višnjik i javni sportski tereni Grada na koje je odlazak osiguran kombi vozilom.

Važnost korištenja postojećih resursa izvan zgrade vrtića u široj zajednici istaknuta je u praksi ove ustanove kao jedan od glavnih preduvjeta odgojno-obrazovnog procesa usmjerenog inkluziji. Ostvarivanjem suradnje s redovnim vrtićima koji su spremni uz

stručnu podršku postupno uključiti djecu s teškoćama u razvoju u redovne programe nastavlja se proces inkluzije. Zajedničkim korištenjem svih resursa (prostor, kadar, oprema) usmjereni smo promicanju otvorenosti, mobilnosti, uvažavanju različitosti i uključenosti što su garancije za kvalitetnu stručnu komunikaciju i suradnju s ciljem pune podrške djeci s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima.

Kombi vozilo osigurat će dostupnost integriranih programa iznad standarda kao i sudjelovanje djece u aktivnostima šire zajednice.

Zadaće u odnosu na ostvarivanje materijalnih uvjeta:

1. Održavanje unutarnjih i vanjskih prostora ustanove (objekti i igrališta), osobito u odnosu na sigurnost djece i odraslih koji borave u tim prostorima, te čuvanje prostora
2. Održavanje opreme – strojevi, alati i druga sredstva za rad (atestiranje, popravci, zamjene) i infrastrukture s ciljem sigurnosti i funkcionalnosti u procesu rada
3. Financijsko praćenje poslovanja u svim segmentima rada
4. Nabava opreme i sitnog inventara te unapređenje uvjeta za sve razine poslovanja, prema financijskim mogućnostima, donacijama i ostvarenim uštedama

Unapređenje kvalitete okruženja za dijete (sigurnost, funkcionalnost, razvojna primjerenost i poticajnost, raznovrsnost i estetika) prioritetna je zadaća.

Prostor u kojem se program provodi prati individualne potrebe djece i prilagođava se stvaranjem materijalno-djelatne sredine (obogatit će se specifična oprema, didaktička sredstva, igračke i potrošni materijali)

Ustanova posjeduje opću i specifičnu opremu i didaktički materijal za djecu različitih vrsta i stupnjeva teškoća. Specifični dijagnostički instrumentariji koji će se koristiti u ostvarivanju programa navedeni su u točki 9. Plan i program ravnateljice i članova stručnog tima te zdravstvene voditeljice, točke 9.2., 9.3., 9.4. i 9.5.

3. Njega i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece

Zadaće i mjere za njegu, skrb, tjelesni rast i zdravlje djece provode se u skladu s *Planom i programom mjera zdravstvene zaštite, higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima* utemeljenih na razvojno-humanističkom pristupu.

Zadaće obuhvaćaju:

- Mjere zdravstvene zaštite s ciljem očuvanja i unapređenja zdravlja djece
 - otvaranje zdravstvenog kartona djeteta, inicijalni razgovor s roditeljima u svrhu prikupljanja podataka, uvid u medicinsku dokumentaciju, evidencija specifičnosti vezanih za zdravstveno stanje djeteta (kronične bolesti, alergije, epilepsija, metaboličke bolesti i sindromi, ortopedska pomagala i sl.),
 - sistematski zdravstveni pregled djeteta, kod nadležnog pedijatra, prije upisa u dječji vrtić (zaprimanje i evidencija potvrda),
 - praćenje stanja procijepljenosti uvidom u kartone cijepljenja,
 - planiranje, organiziranje i provođenje aktivnosti iz područja zdravstvene njege na osnovu utvrđenih individualnih potreba djeteta (pomoć pri obavljanju osobne higijene: pranje lica, ruku, zuba; pomoć kod oblačenja-svlačenja, obuvanja-izuvanja; presvlačenje pelena/ pomoć kod obavljanja fizioloških potreba),
 - praćenje zdravstvenog stanja djeteta tijekom boravka u vrtiću, pravovremeno uočavanje promjena i adekvatno reagiranje,
 - prepoznavanje i interveniranje u urgentnim stanjima (febrilne konvulzije, epileptički napad, gušenje stranim tijelom, ozljeda),
 - zadovoljavanje specifičnih potreba kod djece sa zdravstvenim teškoćama (primjena medikamentozne terapije – antiepileptika),
 - praćenje rasta i razvoja (antropometrijsko mjerenje),
 - praćenje pobola (suradnja s nadležnom epidemiološkom službom po potrebi),
 - preventivni zdravstveni pregledi (stomatolog),
 - osiguravanje potrebnih sredstava za osobnu higijenu, sanitetskog materijala, farmakoloških sredstava za pružanje pomoći djetetu kod akutnih zdravstvenih stanja.
- Prehrana djece
 - izrada jelovnika (planira se prema Prehrambenom standardu za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi) poštujući preporuke o energetske i hranjivom unosu prilagođenim dobi djeteta i vremenu boravka u dječjem vrtiću,
 - zadovoljavanje specifičnih potreba djece (alergije, intolerancije, kronične bolesti, teškoće žvakanja i gutanja),
 - zadovoljavanje specifičnih potreba vezanih za kulturološke i vjerske osobitosti.
- Mjere za očuvanje i unapređenje higijensko – sanitarnih uvjeta i sigurnosti djece

- održavanje higijene i nadzor nad higijenskim stanjem unutarnjeg i vanjskog prostora dječjeg vrtića (opreme, namještaja, dječjih igračaka, ortopedskih pomagala i sl.),
- higijenske mjere i propisi vezani za hranu i piće,
- redoviti zdravstveni pregledi radnika (sanitarne knjižice),
- redovito provođenje mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije,
- osiguravanje općih i sigurnosnih uvjeta za boravak djece u dječjem vrtiću (tijekom boravka u vrtiću provodi se supervizija svakog djeteta, zadovoljavajući mikroklimatski uvjeti; adekvatna prilagodba unutarnjeg i vanjskog prostora vrtića na način da je omogućena dostupnost prostora i sadržaja u optimalnom opsegu kojeg dijete treba; odgovarajući namještaj koji ne pogoduje nastanku ozljeda; dječje igračke i predmeti opće uporabe koji ispunjavaju uvjete u pogledu zdravstvene ispravnosti i sl.).

Tablica 8.- Plan sanitarno-higijenskog održavanja vrtića

Sadržaj rada	Razdoblje provođenja	Izvršitelj
Čišćenje i dezinfekcija prostora	svakodnevno	Spremačica
Dezinfekcija igračaka	svakodnevno i mjesečno	Odgajatelji, medicinska sestra, spremačica
Dezinsekcija i deratizacija prostora	svibanj , rujan i prema potrebi	Ciklon d.o.o. za sanitarnu zaštitu čovjekove okoline
Ispitivanje mikrobiološke ispravnosti	kontinuirano svaka 3 mjeseca	Zavod za javno zdravstvo
Sanitarni pregledi odgojno obrazovnih radnika	jednom godišnje	Zavod za javno zdravstvo
Sanitarni pregled radnice u kuhinji	2 puta godišnje	Zavod za javno zdravstvo
Suradnja s epidemiološkom službom	prema epidemiološkim indikacijama tijekom godine	Epidemiolog

- Zdravstveno-odgojni rad s djecom usmjeren je na stjecanje pravilnih higijenskih navika i usvajanja zdravog načina življenja
- zdravstveno–odgojni i savjetodavni rad s roditeljima temelji se na partnerskom odnosu, razvijanju i održavanju odnosa poštovanja i podrške u njihovoj roditeljskoj ulozi, komunikaciji i razmjeni informacija (vezanih za zdravstveno stanje djeteta, medicinsko-

dijagnostičke preglede i medicinske nalaze); kroz individualne razgovore s roditeljima o temama iz područja zdravstvene zaštite, njege i prehrane, (prilagođavajući se njihovim potrebama i interesima), roditeljske sastanke,

- zdravstveno-odgojni rad s radnicima dječjeg vrtića koji su uključeni u neposredni rad s djecom s višestrukim teškoćama.
 - Vođenje Obrazaca zdravstvene dokumentacije i evidencije prema Pravilniku o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću.

Tablica 9.- Zdravstvena dokumentacija i evidencije

Naziv dokumenta	Nositelji provedbe	Vrijeme provedbe
Potvrda o obavljenom sistematskom pregledu djeteta	liječnik, roditelji, stručni tim, zdravstvena voditeljica	dostavlja roditelj na upisu djeteta u vrtić
Potvrda o obavljenom zdravstvenom pregledu djeteta kod izostanka zbog bolesti	liječnik, roditelj, odgajatelji, zdravstvena voditeljica	povratak djeteta u vrtić nakon bolesti
Zdravstveni karton djeteta u dječjem vrtiću	zdravstvena voditeljica	upis djeteta u vrtić
Evidencija o zdravstvenom odgoju	zdravstvena voditeljica	tijekom godine, prema provedbi
Evidencija o higijenskoepidemiološkom razvoju	zdravstvena voditeljica	tijekom godine, prema provedbi
Evidencija o sanitarnom nadzoru	zdravstvena voditeljica	tijekom godine, prema provedbi
Evidencija epidemioloških indikacija	zdravstvena voditeljica	tijekom godine, prema pojavi
Evidencija ozljeda	stručni radnici, zdravstvena voditeljica	tijekom godine, prema događaju

Evidencija antropometrijskim mjerenja	zdravstvena voditeljica	2 puta godišnje
---------------------------------------	-------------------------	-----------------

- Sudjelovanje zdravstvene voditeljice u posebnim rehabilitacijsko-edukacijskim programima za djecu s višestrukim teškoćama
 - program Terapije oralnog pozicioniranja (OPT)–TalkTools (kod teškoća vezanih za osjetljivost orofacijalnog područja i oralno motoričke vještine) u suradnji s logopedom,
 - program hranjenja (kod specifičnih teškoća u hranjenju vezanih za gutanje, žvakanje, salivaciju i sl.),
 - program odvikavanja od pelena – toalet trening (u suradnji s psihologom).

U provođenje programa zdravstvene zaštite, higijene i pravilne prehrane uključeni su zdravstvena voditeljica, medicinske sestre, stručni radnici, radnici za njegu, skrb i pratnju.

4. Odgojno-obrazovni rad

Središte i polazište rada su potrebe i interesi djece, njihovih roditelja, a samim time i šire zajednice. Suvremenim pristupom odgojno-obrazovnom radu potiče se spontano situacijsko učenje kroz igru i bogatstvo doživljaja. Uvjeti za razvoj i učenje kroz igru planiraju se unaprijed: raznovrsnost poticaja kroz integracijski pristup, uključenost djece u aktivnost, razvojnu primjerenost i poticajnost, kreativnost i izražavanje te mogućnost izražavanja osjećaja i izbor aktivnosti. U okviru redovnih programa provodi se integrirani program predškole koji prati razvoj osobnih potencijala.

Kreiranje odgojno-obrazovnog rada podložno je promjenama s obzirom na potrebe i inicijativu djeteta. Kreiranje odgojno-obrazovnog rada usklađuje se s vremenikom vrtića.

Za ostvarivanje programa nastoji se osigurati:

- kvalitetan i djelatan prostor,
- vrijeme za dnevne aktivnosti,
- stručnjake koji osmišljavaju i provode aktivnosti kroz igru i druženja,
- kvalitetan partnerski odnos roditelj-odgojitelj-vrtić-društvena sredina.

Globalni cilj Dječjeg vrtića Latica jest poticanje i unapređenje procesa inkluzije djece s teškoćama u razvoju u lokalnoj zajednici ostvarivanjem posebnih programa koji ih pripremaju na uključivanje u redovne sustave predškolskog odgoja i obrazovanja (posebni programi tranzitivnih skupina) te ostvarivanjem pružanja stručne podrške redovnim skupinama u kojima već borave djeca s teškoćama u razvoju (poseban inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške).

Ostali ciljevi odgojno-obrazovnog djelovanja u ovoj pedagoškoj godini:

- stvaranje uvjeta za potpun i skladan razvoj djetetove osobnosti, doprinos kvaliteti njegova odrastanja i posredno, kvaliteti njegova obiteljskog života te osiguravanje takvih uvjeta koji jamče razvoj sposobnosti svakoga djeteta i osiguravaju jednake mogućnosti svoj djeci,
- unapređenje kvalitete suradnje s roditeljima kroz razne oblike stručnog djelovanja, prihvaćanje roditelja kao suradnika i partnera u procjenjivanju uspješnosti rada s djecom,
- pojačano praćenje kvalitete rada u svim segmentima putem objektiviziranih instrumenata i metoda praćenja, samovrednovanje, vrednovanje i refleksija, te timski rad ka unapređivanju procesa odgoja i obrazovanja (Tablica 10.),

Tablica 10. Praćenje neposrednog odgojno-obrazovnog rada i vrednovanje

Zadatak	Način ostvarivanja	Vrijeme ostvarivanja	Ostvarivanje
Praćenje neposrednog odgojno-obrazovnog rada prema područjima djelovanja	Neposrednim uvidom prema području djelovanja; analizom pedagoške dokumentacije; individualnim konzultacijama; na skupovima planiranja	Tijekom godine u kontinuitetu	stručni radnici
Vrednovanje odgojno-obrazovnog rada	Neposrednim uvidima; analizom dokumentacije; individualnim konzultacijama; na skupovima planiranja; na stručnom timu; polugodišnje i godišnje vrednovanje	Tijekom godine kontinuirano, (obvezno u siječnju i srpanju)	stručni radnici

Izrada novih instrumenata praćenja i vrednovanja	Upitnici i ankete	Tijekom godine	stručni radnici
Praćenje rasta i razvoja svakog djeteta i ostvarivanja razvojnih zadataka kroz odgojno-obrazovni rad	Neposrednim uvidima u skupine; analizom pedagoške dokumentacije; primjenom raznih instrumenata praćenja (upitnici, testovi, crteži...) i analizom rezultata; prikupljanjem informacija od roditelja	Tijekom godine kontinuirano	Stručni radnici prema području djelovanja

- sustavno i pojačano podizanje kvalitete planiranja odgojno-obrazovnog rada u svim segmentima (razvojni zadaci, osmišljena materijalna sredina, kvalitetni sadržaji i aktivnosti, planiranje individualiziranog pristupa djeci s teškoćama u razvoju),
- postizanje više razine svjesnosti o važnosti planiranja svih dijelova odgojno-obrazovnog rada, posebno u mijenjanju postojeće prakse, te ostvarivanju najboljih rezultata timskim radom, pomaganjem i suradnjom,
- kontinuirano stvaranje i osmišljavanje poticajnije sredine u kojoj boravi dijete koja će ga motivirati na akciju, istraživanje i učenje.

U postizanju ciljeva potrebno je zajedništvo svih radnika vrtića kao i jačanje suradnje s vrtićima u koje su uključena djeca uz edukacijsko-rehabilitacijsku podršku.

Zadaće u ostvarivanju odgojno-obrazovnog procesa tijekom pedagoške godine:

- kvalitetno planiranje i nastavak odgojno-obrazovnog rada na podizanju kvalitete u funkciji poticanja rasta i razvoja svakog djeteta,
- poticanje suradnje s roditeljima u cilju uključivanja roditelja kao partnera u brizi za psihofizički razvoj i odgoj djeteta,
- provođenje i vrednovanje odgojno-obrazovnog rada s ciljem podizanja kvalitete i samovrednovanja,
- podizanje stručnih kompetencija svih radnika,
- osmišljavanje i strukturiranje svih raspoloživih prostora za igru djece u funkciji poticanja aktiviteta, samostalnosti u igri, međusobne komunikacije i kreativnosti.

Tablica 11.- Stvaranje prostornih i materijalnih uvjeta za bogatiju igru i rad s djecom

Zadatak	Način ostvarivanja	Vrijeme ostvarivanja	Ostvarivanje
Snimanje svih mogućnosti koje pruža specifičan prostor	Obilaskom prostora, konzultacije, timsko dogovaranje	Rujan, tijekom godine	stručni radnici, ravnatelj
Stvaranje prostornih i materijalnih uvjeta za korištenje određenih prostora	Prenamjenom određenih prostora, pomicanjem namještaja, ličenjem, dogradnjom ili ograđivanjem, nabavom određene opreme ili namještaja, rasporedom skupina prema osobitostima djece	Kolovoz, tijekom godine	stručni i pomoćni radnici, spremačica, domar, ravnatelj
Postavljanje i osmišljavanje pojedinih centara igre, novih sadržaja u prostoru i praćenje interesa i aktiviteta djece	Timsko dogovaranje, dogovaranje s djecom, konzultacije sa stručnim suradnicima, ravnateljem, izrada i prikupljanje dijela potrebnih sadržaja, povremena izmjena centara, praćenje ponašanja djece, razgovor s djecom i uvažavanje njihovih prijedloga, usklađivanje osmišljenih centara s tromjesečnim planom i aktualnim društvenim zbivanjima	Tijekom godine	stručni i pomoćni radnici

- izbor i provođenje aktivnosti (malih tematskih projekata) u skupini u funkciji istraživanja, obogaćivanja sadržaja i mogućnosti rada s djecom.

Tablica 12.- Izbor i provođenje aktivnosti (malih tematskih projekata)

Zadatak	Način ostvarivanja	Strategije odgoja i obrazovanja	Vrijeme ostvarivanja	Ostvarivanje
Izrada prijedloga aktivnosti (tema malih projekata) u skupinama i	Dogovor stručnog tima, dogovor s roditeljima, pomoć u izradi pisanog	Strategije obrazovanja: strategija učenja, strategija doživljaja i strategija vježbanja	Listopad	Stručni radnici

izbor prema specifičnostima skupine, preferencijama odgojitelja i interesu djece, izrada koncepta aktivnosti	koncepta projekta putem individualnih konzultacija, prijedlog literature	Strategije odgoja: strategija egzistencije, strategija socijalizacije i strategija individuacije		
Stvaranje uvjeta (stručnih, materijalnih, prostornih, organizacijskih) za provođenje aktivnosti (projekta) i dokumentiranje	Izbor didaktičkih sredstava, sudjelovanje roditelja u prikupljanju raznih pomoćnih sredstava, organizacija prostora i sredstava u odgojnoj skupini, izrada potrebnih sredstava, provođenje odgojno-obrazovnog rada izvan vrtića (posjete, izleti), fotografiranje i snimanje pojedinih aktivnosti, korištenje stručne literature i raznih pisanih materijala, uključivanje u stručne skupove izvan vrtića	Osobitosti djece prate strategiju odgoja i obrazovanja prilagodbom prostora, aktivnosti i sadržaja	Tijekom godine, prema mogućnostima	stručni radnici, roditelji, ravnatelj

<p>Provođenje aktivnosti (projekta) u skupinama, praćenje provođenja u skupinama, prijedlozi i sugestije</p>	<p>Planiranje aktivnosti i sadržaja prilikom izrade odgojno-obrazovnih planova rada (tromjesečno, tjedno, dnevno), vrednovanjem provedenih aktivnosti i sadržaja, uvidima u rad skupina, dogovorima kroz timski rad, individualnim konzultacijama</p>	<p>Strategije obrazovanja: strategija učenja, strategija doživljaja i strategija vježbanja</p> <p>Strategije odgoja: strategija egzistencije, strategija socijalizacije i strategija individuacije</p>	<p>Tijekom godine</p>	<p>stručni radnici, ravnatelj</p>
<p>Vrednovanje i prikaz tijeka i rezultata provođenja aktivnosti (projekta)</p>	<p>Povremene izložbe postignuća djece, povremeni prikazi aktivnosti putem fotografija, plakata..prikupljanje izjava djece, prikupljanje foto-materijala, individualne konzultacije, izrada i primjena instrumenata vrednovanja, primjena i analiza instrumenata vrednovanja, na stručnim skupovima (u i izvan vrtića), na roditeljskom sastanku</p>	<p>Prezentacija provedenih projekata prati strategiju odgoja i obrazovanja naglašavajući potencijale djeteta i uspješnost provedbe</p>	<p>Tijekom godine prema dinamici provođenja, završno srpanj</p>	<p>stručni suradnici, roditelji, ravnatelj</p>

U provođenju programa koriste se i dostupni prostori izvan vrtića. Boravkom izvan prostora vrtića naglašeno je povezivanje sa zajednicom, promicanje principa inkluzije s ciljem senzibilizacije za prepoznavanje, uočavanje i prihvaćanje različitosti.

Svi stručni radnici uključeni u neposredan rad s djecom usmjereni su zadovoljavanju specifičnih potreba, osobnih ritmova i individualnih strategija učenja djece.

Tablica 13.- Programi koji se ostvaruju u vrtiću (verificirani od MZO-a)

Edukacijsko-rehabilitacijski programi	Broj djece
Poseban program za djecu s višestrukim teškoćama (različite udružene teškoće: mot.oš, niž.intelek.spos., OV, OS, por.gov.glas komu. por.u ponašanju)	16
Poseban program za djecu s poremećajima govorno-glasovne komunikacije	12
Poseban program za djecu s poremećajima iz spektra autizma	12
Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške (različite vrste teškoća u razvoju)	73
Ukupno	113

Tijekom pedagoške godine planirane su aktivnosti (projekti):

- interakcija kroz igru s djecom drugih skupina, drugih vrtića (Otvorena vrata vrtića),
- posjete drugih vrtića i škola našem vrtiću (planirane tematske posjete, blagdani, Dan vrtića).
- organiziranje i sudjelovanje u javnim događanjima, posjete javnim ustanovama uz sudjelovanje roditelja (Dječji tjedan, Dan grada Zadra, Sveta Lucija daruje djecu - tradicionalni dolazak i druženje s članovima Motokluba Beštije, Sveti Nikola, Međunarodni dan osoba s invaliditetom, Svjetski dan osoba sa Down sindromom, Svjetski dan svjesnosti o autizmu, Karnevalić 057, Valentinovo, Dan planete Zemlje, javne manifestacije za djecu, Kazalište lutaka Zadar, posjet javnim ustanovama: dječji odjel Gradske knjižnice Zadar, Znanstvena knjižnica Zadar, Muzeji grada Zadra, Vatrogasna postaja),

- organiziranje izleta (uz sudjelovanje roditelja).

U planiranju aktivnosti vođeni smo načelima *Nacionalnog kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*, načelima individualizma, fleksibilnosti, nepristranosti, interdisciplinarnosti, multikulturalnosti te kontinuitetu u odgoju i obrazovanju. Rad s djecom je multidisciplinarnan, pretpostavlja stvaranje integriranih programa odgojno-obrazovnog i terapijskog rada različitih stručnjaka (edukacijskih rehabilitatora, odgojitelja, fizioterapeuta, logopeda, psihologa, zdravstvene voditeljice te liječnika različitih specijalnosti).

Smjernice u radu tijekom pedagoške godine 2017./2018. pružaju tromjesečni, tjedni i dnevni planovi odgojno obrazovnog rada.

Tablica 14.- Planiranje i valorizacija aktivnosti tijekom pedagoške godine

Razina	Aktivnosti		Ostvarivanje	Kalendar
Godišnje	Planiranje	Temelji se na potrebama djece s teškoćama u razvoju nakon provedenih upisa, prostoru s kojim ustanova raspolaže, kadrovskom strukturom zaposlenih u Dječjem vrtiću	Edukacijski rehabilitator, odgojitelj, stručni radnici	Kraj kolovoza
	Valorizacija	Temelji se na stručnoj procjeni ostvarivanja ciljeva i zadataka godišnjeg plana putem izrađenih instrumenata i metoda praćenja, upitnika s indikatorima, pregledom tromjesečnih valorizacija	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj, stručni radnici	Početak srpnja- kraj kolovoza

Tromjesečno	Planiranje	Temelji se na suvremenim pedagoškim koncepcijama i znanstvenim spoznajama o razvoju djeteta, uzrastu djece u skupini i specifičnom sastavu djece u odnosu na posebne potrebe pojedinog djeteta ili razvojnih potreba i sposobnosti većine djece	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj, stručni radnici	Kolovoz-rujan, prosinac, ožujak, lipanj
	Valorizacija	Temelji se na tjednim zabilješkama o provedenim aktivnostima i sadržajima, reakcijama djece, procjeni promjena i potreba u psihofizičkom razvoju svakog djeteta	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj, stručni radnici	Prosinac, ožujak, lipanj, kolovoz
Tjedno	Planiranje	Temelji se na tromjesečnom planu, aktualnim društvenim zbivanjima, unaprijed planiranim specifičnim aktivnostima i reakcijama djece na aktivnost i sadržaje u prethodnom tjednu	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj, stručni radnici	Jednom tjedno- utorak
	Valorizacija	Temelji se na stručnoj procjeni uspješnosti provedenih aktivnosti i sadržaja u odnosu na ciljeve i reakcijama djece	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj, stručni radnici	Jednom tjedno- utorak

Dnevno	Planiranje	Temelji se na tjednom planu i reakcijama djece na prethodne aktivnosti	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj	Svakodnevno, pola sata prije ili poslije neposrednog rada
	Valorizacija	Temelji se na stručnoj procjeni uspješnosti provedenih aktivnosti i sadržaja, eventualnih odstupanja od plana i reakcija djece	Edukacijski rehabilitator, odgajatelj	Svakodnevno, pola sata prije ili poslije neposrednog rada

Pedagoška dokumentacija i evidencija o djeci i provođenju programa vodi se prema Pravilniku o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću:

1. matična knjiga djece,
2. knjiga pedagoške dokumentacije odgojne skupine,
3. imenik djece,
4. ljetopis dječjeg vrtića,
5. godišnji plan i program odgojno obrazovnog rada,
6. godišnje izvješće o ostvarivanju plana i programa rada,
7. program stručnog usavršavanja,
8. dosje djeteta s teškoćama u razvoju,
9. knjiga zapisnika.

Za svako dijete nakon opservacije kreira se individualni plan i program te se na kraju ostvarenog godišnjeg programa izrađuje stručni nalaz i mišljenje.

Primjenjuju se različiti oblici rada :

- individualizirani,
- individualni,

- rad u paru,
- rad u malim skupinama.

Metode rada koje se primjenjuju u radu s djecom prikazane su u Tablici 15.

Tablica 15.- Metode rada

Individualni i skupni rehabilitacijski rad	<p>Elementi senzoričke integracije, elementi Floortime metode, elementi terapije igrom, program rehabilitacije putem pokreta, elementi BrainGym, poticanje motoričkog razvoja kroz prirodne oblike kretanja, program bazične perceptivno-motoričke stimulacije, elementi metode funkcionalnog učenja, Marte Meo metoda, TEACCH metoda; potpomognuta komunikacija manualnim znakovima, slikama (PECS) i elektroničkim uređajima ICT-AAC: komunikator - Bigmack, iTalk2, Big Points, Kutijice pričalice, Štipaljke pričalice, Pričajući raspored, Interaktivni zid, QuickTalker7, GoTalk9+, GoTalk Pocket, SuperTalker, računalni program Boardmaker, Tobii Indi, PCEye Mini, Tobii Communicator 5, Tobii Dynavox Gaze Viewer, Sensory Eye-FX, Look to Learn, BeamZ glazbalo</p>
---	--

Pri odabiru i korištenju metoda kao i primjene asistivne tehnologije vođeni smo osobitostima i potrebama djece.

Odgojno-obrazovni rad ostvarit će se u skladu sa suvremenom pedagoškom koncepcijom, znanstvenim spoznajama o razvoju djeteta, uzrastom i specifičnostima djece. Primarni posebni programi (propisani *Glasnikom* Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske, Posebno izdanje, broj 15, Zagreb, prosinac 1997.) obogatit će se novim metodama i oblicima rada u skupini uz obvezan individualizirani pristup svakom djetetu. Integrirani programi usmjereni su poboljšanju kvalitete odgojno-obrazovnog rada s ciljem uspješnije rehabilitacije.

Program predškole integriran je u postojeće programe. U radu s djecom predškolske dobi vođeni smo temeljnim načelima:

- rad s djecom predškolske dobi u svim skupinama planirati cjelovito (tematski, projektno), uvažavajući individualne i razvojne mogućnosti djece (praćenje i dokumentiranje procesa učenja),
- planiranje materijala i aktivnosti koje omogućavaju nesmetanu komunikaciju s

vršnjacima i odraslima (practicirati i poticati rasprave, razgovore, diskusije, razmjene znanja) te međudjelovanje sa sadržajima učenja s ciljem poticanja razvoja kompetencija,

- razvijanje predčitalačkih, predmatematičkih i grafomotoričkih vještina u kontekstualno povezanim situacijama, korištenje simbola za izradu pisanih bilješki,
- poticanje samoiniciranog učenja i istraživačkih procesa, kritičkog mišljenja, kreativnosti i komunikacije,
- razvoj socijalnih kompetencija,
- poticanje spoznajnih vještina, poticanje vizuo-perceptivnog razvoja, poticanje okulomotorike, vježbe pažnje i koncentracije,
- kontinuirano dokumentiranje procesa učenja djece, suradnja odgajatelja svih skupina u planiranju aktivnosti i pokretanje projekta prema interesu djece.

Individualnim programom u skladu s različitim potrebama svakog djeteta planirani su i terapijsko-rehabilitacijski postupci logopeda, edukacijskog rehabilitatora, psihologa, fizioterapeuta, zdravstvene voditeljice. Na kraju provedbe programa predškole za svako dijete izdat će se urudžbirana Potvrda o pohađanju programa predškole i Mišljenje stručnog tima za roditelja i Povjerenstvo za upis djeteta u osnovnu školu.

5. Stručno usavršavanje

Godišnji plan uključuje obvezno sudjelovanje, pripremu i izlaganje na stručnim skupovima prema Katalogu stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje. Dodatne edukacije ovise o potrebama djece različitih teškoća uvažavajući zvanje i djelokrug rada stručnih radnika prema programskim usmjerenjima koje se provode u ustanovi.

Dječji vrtić „Latica“, kao specifična ustanova, spada u red ustanova koje provode programe javnih potreba za djecu s teškoćama u razvoju, stoga su stručni radnici obvezni pratiti sve inovacije u cilju unapređivanja vlastitog programe po načelima cjeloživotnog učenja uz uključivanje u edukacije za koje dobivaju potporu Ministarstva ali i svojim stručnim priložima sudjelovati u općem unapređenju djelatnosti:

- sudjelovanje na redovitim tjednim stručnim sastancima vrtića,
- organizacija i sudjelovanje na stručnim skupovima u suradnji s Akademijom za razvojnu rehabilitaciju, Hrvatskim udruženjem za bihevioralnu i kognitivnu terapiju, Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom u Zagrebu, Hrvatskom udrugom za ranu intervenciju u djetinjstvu, Nakladom Slap, Hrvatskim logopedskim društvom,

- priprema, planiranje i ostvarivanje pripravničkog staža uz mentorstvo pripravnicima (edukacijski rehabilitatori, logopedi, psiholozi),
- upoznavanje načela odgoja za ljudska prava i osposobljavanje za njihovu primjenu u radu s djecom,
- razvijanje i jačanje stručnih kompetencija,
- praćenje stručne literature i publikacija objavljenih u elektronskim medijima.

U radu se, uz literaturu vezanu za specifična područja rada, primarno koristi slijedeća literatura: Miljak, A., Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja, Persona, Velika Gorica, 1996.; Muraja, J. (sur.), Vodič za provedbu samovrednovanja ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, 2008.; Petrović-Sočo, B., Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje- holistički pristup, Zagreb, 2007.; Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i obrazovanja (Narodne novine, 63/08. i 90/10.); Glasnik Ministarstva prosvjete i športa Republike Hrvatske, Zagreb, 1997.; Konvencija o pravima djeteta (UN), Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (2001.); Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.); Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava (Vlada Republike 1999.); Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01); Pravilnik o obrascima zdravstvene dokumentacije djece predškolske dobi i evidencije u dječjem vrtiću (Narodne novine, 114/02); Program zdravstvene zaštite djece i higijene i pravilne prehrane djece u dječjim vrtićima, Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.); Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, 10/97, 107/07, 94/13); Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole (Narodne novine , 107/2014).

U 2017./2018. pedagoškoj godini planirane su edukacije:

- stručni skupovi prema Katalogu stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje, predškolski odgoj, stručni suradnici i radnici različitih profila, ravnatelj,
- napredna edukacija iz transakcijske analize - smjer psihoterapija TA202
- napredno stručno usavršavanje (supervizijski rad) u okviru kognitivno-bihevoralne terapije kognitivno-bihevoralnog za psihoterapeuta,
- napredno stručno usavršavanje (supervizijski rad) SI pedagoga i terapeuta-metoda senzoričke integracije,
- supervizijski rad za Marte Meo Colleague Trainee-e.

6. Suradnja s roditeljima

Razvijanje suradničkih odnosa s roditeljima osnovni je preduvjet realizacije svakog odgojno-obrazovnog programa. Omogućiti optimalni rast i razvoj svakom djetetu nije moguće bez dobre suradnje s roditeljima i njihovog aktivnog uključivanja u odgojno-obrazovni proces. Neophodno je da svaki roditelj bude informiran o organizaciji, metodologiji, konceptu rada i programima vrtića, upoznat kako njegovo dijete zadovoljava svoja prava, potrebe i interese u vrtiću, dobije stručnu podršku, pomoć i osnaživanje kako bi se osjećao kao odgovoran i zadovoljan roditelj, prati razvoj i napredovanje djeteta u suradnji s odgojiteljima i stručnim suradnicima, boravi s djetetom u vrtiću u razdoblju prilagodbe i uključi se u ostale segmente odgojno-obrazovnog procesa u suradnji sa svim stručnim radnicima.

Ciljevi suradnje s roditeljima:

- osnaživanje roditeljstva, povećanje roditeljskih kompetencija,
- povećanje stručnih kompetencija odgojitelja u području rada s roditeljima,
- organiziranje i osmišljavanje situacija u kojima će se pružiti veća kvaliteta stručne komunikacije, informiranosti roditelja i otvoriti nove mogućnosti njihovog aktivnog uključivanja u odgojno-obrazovni proces (podići kvalitetu standardnih oblika komunikacije i uvesti nove oblike i sadržaje).

Tablica 16.- Oblici suradnje s roditeljima

Oblik suradnje	Opis sadržaja i aktivnosti
Individualan i kompleksan pristup kod prijema novog djeteta	Konzultacije s roditeljima, inicijalni razgovori, upitnik o osobitosti djeteta, informacije o pravima i obvezama roditelja i vrtića, zajedničko osiguravanje primarnih uvjeta za proces prilagodbe djeteta i njegovih roditelja
Svakodnevno informiranje roditelja	Neposredno kraće verbalno informiranje, posredno preko kutića za roditelje, panoa dječjih radova, edukativnih plakata i letaka

Individualni razgovori s roditeljima	Mogu biti informativni i problemski, održani na inicijativu roditelja i/ili stručnih radnika
Radionice podrške roditeljstvu, edukativne radionice	Skupne podrške roditeljima (radionice prema principima Geštalt psihoterapijskog pravca) ; „Kako pripremiti dijete za vrtić“; „Kako pripremiti dijete za školu“,...
Roditeljski sastanci u skupini informativnog, radioničkog i komunikacijskog tipa	Izabrani sadržaji koji podižu razinu roditeljske kompetencije, prema dominantnim zadaćama i područjima rada skupina i interesima, radionice potpore s temama po izboru roditelja
Edukativna predavanja	Tematska predavanja prema interesima i potrebama roditelja
Savjetodavno rad s roditeljima	U suradnji sa stručnim radnicima roditeljima pružiti informacije i upute o djetetu i načinu rada s djetetom, odgoju i pomoći djetetu
Uključivanje roditelja u neposredan rad s djecom	Roditelji kao dio programskih aktivnosti koje primarno realizira odgojitelj u svojoj skupini, sudjelovanje u radu s djecom, sudjelovanje na svečanostima, izleti djece i roditelja
Informativni kutić za roditelje	Sadržaji kutića usmjereni na sadržaje vezane za odgojno-obrazovni rad u skupini, informacije što će se raditi, informacije što se događalo, mišljenja, dosjetke djece..., aktualni sadržaji u vrtiću, najave događanja, važne informacije, prostor za njihovo mišljenje
Ostali oblici suradnje - zajedničke igraonice, radionice, druženja i slavlja	Blagdanske, rođendanske, sportsko-rekreativne, završne svečanosti, Dan vrtića
Ispitivanje stavova, mišljenja roditelja	Izrada upitnika i anketa za ispitivanje stavova, posebno vezanih uz sadržaje i kvalitetu rada

7. Suradnja s društvenim čimbenicima

Dinamičan proces kao što je odgojno – obrazovni kurikulum te integrativan pristup u radu s djecom nužno zahtijevaju suradnju s društvenim čimbenicima. Dječji vrtić je sastavni dio društvenog okruženja i važan čimbenik funkcioniranja društva. Zbog toga poslovanje vrtića i ostvarivanje ciljeva odgojno-obrazovnog rada nije moguće bez raznolike i sveobuhvatne suradnje vrtića s čimbenicima društvene zajednice i aktivnog sudjelovanja vrtića u aktualnim zbivanjima u okruženju.

U cilju što boljeg zadovoljavanja svih specifičnih potreba djece i njihovih obitelji, kao i promicanja stručne teorije i prakse, ostvaruje se suradnja s lokalnom zajednicom te raznim institucijama, ustanovama i udrugama.

Vođeni temeljnim načelima inkluzivnog pristupa da pojedinac pripada društvu kojem na vlastiti način doprinosi, a s ciljem potpunijeg uključivanja u zajednicu, ova ustanova se aktivno uključuje u zbivanja u široj lokalnoj i društvenoj sredini.

Ciljevi suradnje s vanjskim ustanovama u procesu odgoja i obrazovanja prikazani su u Tablici 17.

Tablica 17.- Ciljevi suradnje s vanjskim ustanovama

Cilj suradnje	Suradnici (institucije, ustanove, udruge)
Bogaćenje spoznaje i života djeteta dodatnim sadržajima i aktivnostima u i izvan vrtićkog okruženja. (tijekom godine i prema aktualnim društvenim zbivanjima)	- Grad Zadar, Zadarska županija, Zadarska nadbiskupija, Hrvatsko narodno kazalište Zadar, Kazalište lutaka Zadar, Gradska i Znanstvena knjižnica u Zadru, Muzeji grada Zadra, Turistička zajednica grada Zadra i Zadarske županije, Javna vatrogasna postrojba grada Zadra, Policijska uprava Zadar, Centar 112, Gorska služba spašavanja Zadar, Moto klub Beštije, Kazalište Bumerang, Društvo Propela Zadar, Restoran-pizzerija Šime, Agencija RMC, Gradska čistoća, elektronički i tiskani mediji - Dječji vrtići, osnovne i srednje škole Zadarske županije
Kvalitetnije i potpunije zadovoljavanje posebnih potreba djece (kontinuirano tijekom godine prema potrebi)	- Ministarstvo znanosti i obrazovanja; Agencija za odgoj i obrazovanje; Gradski i Županijski uredi za odgoj i obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb; Ured za državnu upravu; Centar za socijalnu skrb Zadar - E glas, Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu

	<p>(HURID), Udruga za autizam, Udruga za Down sindrom Zadarske županije, Udruga socijalnih radnika, Udruga odgojitelja „Maraške“, Udruga tjelesnih invalida Zadarske županije, Udruženje obrtnika Zadar,</p> <p>- Sveučilište u Zadru, Edukacijsko – rehabilitacijski fakultet i Centar za rehabilitaciju ERF-a; Poliklinika „SUVAG“; Centar za odgoj i obrazovanje „Slava Raškaj“ Zagreb; Centar za autizam Zagreb; Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“ Zagreb; Centar za odgoj i obrazovanje „Goljak“ Zagreb; Akademija za razvojnu rehabilitaciju; Hrvatsko udruženje za bihevioralnu i kognitivnu terapiju; Centar Proventus</p>
<p>Zaštita zdravlja i osiguravanje optimalnih uvjeta za pravilan rast i razvoj djece u vrtiću (tijekom godine i prema potrebi)</p>	<p>- Ministarstvo zdravstva; Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Zavod za javno zdravstvo</p> <p>- Pedijatrijske ordinacije; Opća bolnica Zadar;</p> <p>- Klinički bolnički centri i specijalizirane zdravstvene ustanove za dijagnostiku i liječenje;</p> <p>- Poduzeće za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju</p>

8. Vrednovanje programa

Planiranje i vrednovanje odgojno-obrazovnog rada kao sustavnog utjecanja na dijete preduvjet je i temelj kvalitetnog odgojno-obrazovnog rada s ciljem procjene postojećeg stanja i podizanjem kvalitete rada. Tijekom ove pedagoške godine nastavlja se kontinuirano praćenje, analiza i procjena uspješnosti provedenog i postignutog rada. Dokumentacija edukacijsko-rehabilitacijskog programa u procesu odgoja i obrazovanja:

- plan i program opservacije,
- stručno mišljenje nakon provedene opservaciji za svako dijete,
- individualni odgojno obrazovni plan i program rada,
- evidencijska lista,
- stručno mišljenje na kraju pedagoške godine,
- potvrda o pohađanju predškole.

Kontinuiranom suradnjom uz vođenje evidencijskih lista prati se djetetovo ponašanje u skupini i napredovanje na razvojnim područjima:

- psihodijagnostički instrumentarij,

- logopedski dijagnostički instrumentarij,
- videoanalize,
- check-liste za procjenu usvojenih vještina.

Dokumenti su sastavni dio dosjea svakog djeteta, a praćenje uspješnosti provedbe planiranog prema zadanim kriterijima za obradu podataka provode svi stručni radnici (valorizacija).

Prema Priručniku za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja (Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, 2012.) planirano je samovrednovanje, a provodit će ga psiholog u suradnji s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

9. Plan i programa ravnatelja, članova stručnog tima i zdravstvene voditeljice

9.1. Program rada ravnatelja

1. PLANIRANJE I PROGRAMIRANJE

- Sudjelovanje u izradi godišnjeg plana i programa rada Dječjeg vrtića „Latica“.
- Sudjelovanje u izradi plana razvoja Dječjeg vrtića „Latica“.
- Sudjelovanje u planiranju i programiranju stručnih radnika Dječjeg vrtića „Latica“ i suradničkih redovnih vrtića.

2. ORGANIZACIJSKI POSLOVI

- Organiziranje dnevnog rasporeda rada (jutarnja i poslijepodnevna smjena).
- Sudjelovanje u izradi strukture radnog vremena, izrada rješenja o godišnjem zaduženju radnika i rasporedu godišnjih odmora.
- Organiziranje zamjena odsutnih radnika.
- Sudjelovanje u izradi zaduženja radnika u procesu odgoja, obrazovanja, rehabilitacije i ostalim oblicima rada.
- Sudjelovanje u organiziranju tehničkih priprema za početak pedagoške godine.
- Organiziranje sjednica Odgojiteljskog vijeća.
- Pružanje pomoći radnicima u neposrednom radu, te organizaciji izvaninstitucionalnih oblika rada.
- Organiziranje i osiguravanje sredstava za programe iznad standarda.
- Iniciranje, planiranje i organiziranje inkluzivnih edukacijsko-rehabilitacijskih programa podrške.

- Iniciranje, planiranje i organiziranje stručne suradnje stručnih radnika inkluzivnih vrtića.
- Organiziranje edukacija za stručne radnike redovnih vrtića (inkluzija).
- Iniciranje, planiranje i organiziranje stručne suradnje šire društvene zajednice.
- Planiranje i organiziranje edukacije stručnih radnika u stručnim institucijama.
- Organiziranje i sudjelovanje u kreiranju programa pripravničkog staža.
- Organiziranje stručnih sastanaka te odlazaka na stručne skupove, seminare, simpozije, savjetovanja.
- Iniciranje nabave potrebnih specifičnih sredstava, didaktike, literature, pomagala i potrošnog materijala.
- Organiziranje demonstracije rada prilikom stručnih posjeta Dječjem vrtiću „Latica“.
- Organiziranje sudjelovanja na javnim manifestacijama u lokalnoj zajednici.
- Organiziranje svečanosti (dodjele Potvrda o završenom programu predškole, Dan vrtića, završne priredbe...).

3. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA

- Sudjelovanje u iniciranju i planiranju specijalističkih i općih pregleda.
- Sudjelovanje u organiziranju provedbe zdravstvene zaštite u ustanovi.
- Sudjelovanje u zaštiti dječjih prava.
- Sudjelovanje u ostvarivanju prava djece i roditelja neposrednom suradnjom sa Centrom za socijalnu skrb i Zavodom za zdravstveno osiguranje.
- Sudjelovanje u izradi uvjerenja, potvrda i mišljenja za ostvarivanje prava djeteta i roditelja sa osnove Zakona o socijalnoj skrbi i Zakona o zdravstvenoj zaštiti.
- Sudjelovanje u organizaciji tjelesne i zdravstvene kulture djece i radnika.

4. ANALITIČKO-STUDIJSKI RAD

- Sudjelovanje u izradi analize rezultata procesa odgoja, obrazovanja, rehabilitacije i rehabilitacije, odnosno edukacijsko-rehabilitacijskih programa.
- Sudjelovanje u aktivnostima procesa samovrednovanja i vanjskog vrednovanja.
- Sudjelovanje na stručnim sastancima sinteze te donošenju završnih mišljenja.
- Sudjelovanje u organizaciji i obradi statističkih podataka i analiza.
- Sudjelovanje u praćenju i provođenju novih metoda rada.
- Sudjelovanje u stručno znanstvenim aktivnostima, prezentacije stručnog rada.
- Praćenje i provođenje inovacija u cilju unapređivanja programa.

- Praćenje i provedba svih zakonskih odrednica za ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.
- Praćenje i provedba cjelovite kurikularne reforme.

5. RAD S RODITELJIMA I STRANKAMA

- Individualni i skupni rad s roditeljima.
- Rad sa strankama posredno i neposredno uključenim u aktivnosti Dječjeg vrtića „Latica“.
- Rad s ostalim strankama.

6. POSLOVI U UPRAVLJAČKIM I STRUČNIM TIJELIMA

- Sudjelovanje u radu Gradskog vijeća (Godišnje izvješće o radu).
- Sudjelovanje u radu Upravnog vijeća.
- Sudjelovanje u radu Odgojiteljskog vijeća.
- Sudjelovanje u radu stručnog tima.
- Sudjelovanje u radu stručnih timova Dječjeg vrtića „Latica“ i inkluzivnih vrtića.
- Sudjelovanje u pripremanju sastanaka sinteze.
- Sudjelovanje u pripremanju sastanaka stručnih kolegija Dječjeg vrtića „Latica“.
- Sudjelovanje u radu i imenovanje povjerenstva za stažiranje pripravnika.
- Sudjelovanje u radu županijskih stručnih vijeća.

7. RAD NA PEDAGOŠKOJ DOKUMENTACIJI

- Uvid i kontrola vođenja pedagoške dokumentacije stručnih radnika.
- Sudjelovanje u sintezi pedagoške dokumentacije stručnih radnika (kurikulum, godišnji planovi i programi, izvješća, mišljenja).
- Rad na ostaloj obveznoj dokumentaciji.

8. RAD NA USMJERAVANJU MEĐULJUDSKIH ODNOSA

- Osiguravanje potpune obaviještenosti radnika.
- Sudjelovanje u rješavanju spornih pitanja i sporova.
- Sudjelovanje u organiziranju zajedničkih aktivnosti radnika Dječjeg vrtića „Latica“.
- Kontrola radne discipline.

9. KULTURNA I JAVNA DJELATNOST

- Suradnja s kulturnim institucijama u lokalnoj zajednici, planiranje zajedničkih aktivnosti i projekata.
- Suradnja sa civilnim i strukovnim udrugama i udrugama iz kulture.

- Organizacija poslova prezentiranja djelatnosti Dječjeg vrtića „Latica“ u javnosti.
- Sudjelovanje u upoznavanju javnosti o djelatnosti i potrebama Dječjeg vrtića „Latica“ putem elektroničkih i pisanih medija.

10. OSTALI POSLOVI

- Ostali poslovi vezani za potrebe Dječjeg vrtića „Latica“.

9.2. Program rada edukacijskog rehabilitatora

U vrtiću je zaposleno 8 edukacijskih rehabilitatora (jedan s polovicom radnog vremena) koji rade u skupinama ili provode individualne rehabilitacijske tretmane i nositelji su Inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa podrške. Uloga rehabilitatora u svim programima u vrtiću je provedba posebnih edukacijsko-rehabilitacijskih sadržaja koji se ostvaruju različitim postupcima u svrhu poticanja cjelovitog razvoja, odgoja i obrazovanja djece te pružanje potpore razvoju kompetencija usklađenih s individualnim posebnostima i razvojnim karakteristikama.

U radu se koriste edukacijsko-rehabilitacijski instrumenti procjene, ovisno o osobitosti svakog djeteta.

Tablica 18.- Edukacijsko-rehabilitacijski instrumenti procjene

Instrumentarij	Namjena
PEP-R (Psychoeducational Profile – Revised)	PEP-R test pruža informacije o djetetovom funkcioniranju na područjima imitacije, percepcije, fine motorike, grube motorike, koordinacije oko-ruka, kognitivnih i verbalnih sposobnosti. Test identificira stupanj ponašanja na području socijalnih odnosa, igre i interesa za materijale, senzornog reagiranja i području jezika. Namijenjen je djeci s poremećajima iz spektra autizma i djeci s većim teškoćama u razvoju, a rezultati procjene osnova su za izradu individualnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa za dijete (IEP).
POJVU	Procjena osnovnog jezika i vještina učenja, vodič za procjenu djetetovih sposobnosti, izradu programa i praćenje napretka djeteta s teškoćama u razvoju. Sadrži analizu zadataka (task analysis) i vještina koje su nužne kako bi se dijete moglo

	uključiti u svakodnevnu komunikaciju i kako bi moglo učiti iz svakodnevnog iskustva. Pomaže u određivanju specifičnih vještina koje trebaju biti dio interventnog programa.
Test senzoričkog funkcioniranja djece (TSFI™)	procjena senzoričkog funkcioniranja djeteta u dobi od 18 mjeseci do 4 godina
DeGangi-Berk, test senzoričke integracije djece (TSI™)	procjena sposobnosti senzoričke integracije djeteta u dobi od 3 do 5 godina
Münchenska funkcionalna razvojna dijagnostika (MFRD)	procjena razvoja psihomotoričkih funkcija djeteta u dobi od 1 do 3 godine
Base Line snimke	Analiza video zapisa, procjena ponašanja djeteta u SI prostoru se bez intervencije SI stručnjaka
„ABC“ tablica funkcionalne analize ponašanja	Tablica za opservaciju nepoželjnih ponašanja kod djece s poremećajima iz spektra autizma s obzirom na topografiju, intenzitet, frekvenciju i trajanje nepoželjnih ponašanja. Uključuje tablicu za praćenje ponašanja i intervju s roditeljima.
Skala procjene uzroka nepoželjnih ponašanja (Mark Durand & Daniel Crimmins, 1992)	Tablica za procjenu uzroka (funkcije) nepoželjnih ponašanja u svrhu intervencije za modifikaciju nepoželjnih ponašanja. Sastoji se od upitnika kojim se opisuje određeno ponašanje kako bi se pronašla njegova funkcija (uzrok).

Osim navedenog instrumentarija u radu se koristi specifična didaktika, pomagala i asistivna tehnologija za potpomognutu komunikaciju (ATAAC): komunikator-Bigmack, iTalk2, Big Points, Kutijice pričalice, Štipaljke pričalice, Pričajući raspored, Interaktivni zid, QuickTalker7, GoTalk9+, GoTalk Pocket, SuperTalker, računalni program Boardmaker, Tobii Indi, PCEye Mini, Tobii Communicator 5, Tobii Dynavox Gaze Viewer, Sensory Eye-FX, Look to Learn, BeamZ glazbalo; tablet s aplikacijama ICT-AAC; Slušno integracijski trening – SIT.

9.2.1. Program rada edukacijskog rehabilitatora u skupini

Cilj rada edukacijskog rehabilitatora s djecom u skupini je poticati djecu svim raspoloživim sredstvima na istraživanje svoje okoline i aktivan odnos s njom kako bi prirodnim putem usvajala znanja i vještine za što veći stupanj samostalnosti, potrebnoj

za uključenje u svakodnevni život obitelji i zajednice. Raznovrsnim sadržajima i aktivnostima, prilagođenim u individualiziranom pristupu (metodama, vremenom i prostorom), edukacijski rehabilitator podržava kompetencije djeteta i potiče njihov daljnji razvoj. U radu s djecom provode se zajedničke aktivnosti s drugim stručnim radnicima (odgojitelj, psiholog, logoped, fizioterapeut, zdravstvena voditeljica). Ostvarivanje kvalitetne suradnje i podrške roditeljima jedna je od prioritarnih zadaća. Plan i program određen je zadaćama i aktivnostima edukacijskog rehabilitatora u Tablici 19.

Tablica 19.- Zadaće i aktivnosti edukacijskog rehabilitatora u skupini

Plan i program	Zadaće	Aktivnosti
	U odnosu na ostvarivanje godišnjeg plana i programa	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plana i programa edukacijskog rehabilitatora skupine - izrada individualnog odgojno obrazovnog programa za svako dijete - izrada izvedbenih mjesečnih/tromjesečnih programa - vođenje dnevnika posebne skupine, evidencijske liste - mentorstvo pripravnicima i studentima
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none"> - prijem djece u skupinu - sudjelovanje u ostvarivanju programa opservacije -sudjelovanje u kreiranju individualnih odgojno obrazovnih programa i izboru najprimjerenijih uvjeta rada (metode, vrijeme, prostor) -oblikovanje i organiziranje materijalnog i nematerijalnog okruženja za učenje, praćenje reakcije djece i provođenje intervencije usklađene sa situacijom - skupni i individualizirani rad u skupini -ispitivanje, vrednovanje, opservacija, analiza i evaluacija postavljenih ciljeva -dokumentiranje postignuća u odgojno-obrazovnom procesu (foto, video zapisi, likovni uradci, snimke razgovora, bilježenja anegdota...), razvojne mape djeteta - izrada izvješća, zapažanja, preporuka, stručnog mišljenja - priprema i izrada didaktičkog materijal za rad
	U odnosu na roditelje	<ul style="list-style-type: none"> -uspostava kontakta i suradnje s roditeljima (svi oblici suradnje) -održavanje roditeljskih sastanaka i tematskih radionica (prema interesu i potrebama roditelja u suradnji s ostalim članovima odgojiteljskog vijeća)

<p>U odnosu na članove Odgojiteljskog vijeća</p>	<ul style="list-style-type: none"> -sudjelovanje u radu Odgojiteljskog vijeća -sudjelovanje u radu stručnog tima (svoja opažanja razmjenjuje s ostalim članovima stručnog tima) -predlaganje organizacijskih uvjeta za optimalno izvođenje odgoja, rehabilitacije i habilitacije -predlaganje inovacija zbog unaprijeđenja procesa i provedbe odgoja i obrazovanja, rehabilitacije i habilitacije -sudjelovanje u organizaciji prostornih uvjeta uvažavajući specifične razvojne potrebe djece u skupini - priprema i izrada specifičnog didaktičkog materijala
<p>U odnosu na širu zajednicu</p>	<ul style="list-style-type: none"> -suradnja s dječjim vrtićima, osnovnim školama i specijaliziranim ustanovama -suradnja sa stručnim institucijama -suradnja s civilnim i strukovnim udrugama -suradnja s kulturnim ustanovama

Edukacijski rehabilitator u skupini koristi specifična pomagala i didaktičku opremu, asistivnu tehnologiju za potpomognutu komunikaciju (ATAAC): komunikator-Bigmack, iTalk2, Big Points, Kutijice pričalice, Štipaljke pričalice, Pričajući raspored, Interaktivni zid, QuickTalker7, GoTalk9+, GoTalk Pocket, SuperTalker, računalni program Boardmaker, Tobii Indi, PCEye Mini, Tobii Communicator 5, Tobii Dynavox Gaze Viewer, Sensory Eye-FX, Look to Learn, BeamZ glazbalo; tablet s aplikacijama ICT-AAC; Slušno integracijski trening – SIT.

9.2.2. Program rada edukacijskog rehabilitatora u individualnom radu

Uloga edukacijskog rehabilitatora za djecu uključenu u skupine, kao i za djecu uključenu u Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski program podrške je provođenje posebnih edukacijsko-rehabilitacijskih sadržaja koji se provode različitim postupcima u svrhu poticanja cjelovitog razvoja djece te pružanje potpore razvoju i stvaranju kompetencija usklađenih s individualnim posebnostima i razvojnim karakteristikama. Rehabilitacijskim postupcima obuhvaćena su sva djeca u vrtiću. Programi se provode svakodnevno u skupinama i izdvojeno (individualni rad, rad u paru, rad u manjoj skupini), dinamikom 1-2 puta tjedno, prema potrebama djece.

Plan i program određen je zadaćama i aktivnostima edukacijskog rehabilitatora u Tablici 20.

Tablica 20.- Zadaće i aktivnosti edukacijskog rehabilitatora u individualnom radu

	Zadaće	Aktivnost
Plan i program	U odnosu na ostvarivanje godišnjeg plana i programa	<ul style="list-style-type: none"> -izrada plana i programa edukacijskog rehabilitatora - izrada individualnog odgojno obrazovnog programa za svako dijete - izrada izvedbenih mjesečnih/tromjesečnih planova - vođenje dnevnika rada, evidencijska lista - mentorstvo pripravnicima i studentima
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u formiranju skupina - sudjelovanje u kreiranju individualnih odgojno obrazovnih programa i izboru najprimjerenijih uvjeta rada (metode, vrijeme, prostor) - prilagodba prostora, odabir specifične opreme - rad u inkluzivnoj skupini, stručna podrška - individualni rad i rad u maloj skupini uz individualizirani pristup- provođenje odgovarajućih rehabilitacijskih tretmana - sistematsko praćenje senzomotornog razvoja djeteta uz korištenje odgovarajućih tehnika i metoda - ispitivanje, vrednovanje, opservacija, analiza i evaluacija postavljenih ciljeva - izrada izvješća, zapažanja, preporuke, stručnog mišljenja - priprema i izrada specifičnog didaktičkog materijala za rad
	U odnosu na roditelje	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava kontakta i suradnje s roditeljima (svi oblici suradnje) - održavanje roditeljskih sastanaka i tematskih radionica (prema interesu i potrebama roditelja u suradnji s ostalim članovima odgojiteljskog vijeća) - upute za rad kod kuće

	U odnosu na članove Odgojiteljskog vijeća	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u radu Odgojiteljskog vijeća - sudjelovanje u radu stručnog tima (svoja opažanja razmjenjuje s ostalim članovima stručnog tima ovog i redovnih vrtića) - predlaganje organizacijskih uvjeta za optimalno izvođenje odgoja, rehabilitacije i habilitacije (ovog i inkluzivnih vrtića) - predlaganje inovacija glede unaprijeđenja procesa i provedbe odgoja i obrazovanja, rehabilitacije i habilitacije - sudjelovanje u organizaciji prostornih uvjeta uvažavajući specifične razvojne potrebe djece - priprema i izrada specifičnog didaktičkog materijala
	U odnosu na odgojitelje suradničkih redovnih vrtića	<ul style="list-style-type: none"> - edukativni i savjetodavni rad, suradnja s odgojiteljima - sugestije za aktivnosti redovne skupine i demonstracija istih - kreiranje individualnog inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa podrške (IERP) - priprema i stvaranje uvjeta za uključivanje djeteta u redovi rani i predškolski odgoj

Edukacijski rehabilitator uz specifičnu didaktičku opremu u individualnom radu koristi i asistivnu tehnologiju za potpomognutu komunikaciju (ATAAC): komunikator-Bigmack, iTalk2, Big Points, Kutijice pričalice, Štipaljke pričalice, Pričajući raspored, Interaktivni zid, QuickTalker7, GoTalk9+, GoTalk Pocket, SuperTalker, računalni program Boardmaker, Tobii Indi, PCEye Mini, Tobii Communicator 5, Tobii Dynavox Gaze Viewer, Sensory Eye-FX, Look to Learn, BeamZ glazbalo; tablet s aplikacijama ICT-AAC.

9.3. Program rada logopeda

Uloga logopeda u programima koji se provode u vrtiću je provođenje dijagnostike i rehabilitacije djece s poremećajem verbalne i neverbalne komunikacije, rehabilitacije slušanja govora i jezika, sudjelovanje u svim zadacima koji se odnose na savjetodavni rad s roditeljima, kreiranje individualnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa u suradnji s ostalim članovima multidisciplinarnog tima i roditeljima, praćenje djece i evaluacija postavljenih ciljeva te sudjelovanje u svim sferama ostvarivanja i promicanja

inkluzivnih programa na području šire lokalne zajednice. Navedeno će provoditi 3 logopeda zaposlena u vrtiću.

Plan i program određen je zadaćama i aktivnostima logopeda u Tablici 21.

Tablica 21.- Zadaće i aktivnosti logopeda

	Zadaće	Aktivnost
Plan i program	U odnosu na ostvarivanje godišnjeg plana i programa	<ul style="list-style-type: none"> -izrada plana i programa logopeda - izrada individualnog programa logoterapije za svako dijete - izrada izvedbenih mjesečnih/tromjesečnih planova - vođenje dnevnika rada, evidencijska lista - mentorstvo pripravnicima i studentima
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none"> -opservacija djece u skupini u cilju procjene statusa – kako bi se utvrdio inicijalni govorno jezični status
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none"> opservaciju spontanog ponašanja djeteta, igre, usmjerenost na osobe iz okoline, prisutnost komunikacijskih gesti, razumijevanje verbalnih naloga, način spontanog komuniciranja i verbalnog izražavanja - logopedska dijagnostika uz primjenu logopedskih metoda, tehnika i instrumentarija u cilju utvrđivanja razine komunikacije te govorne proizvodnje i jezičnog razumijevanja - neposredan rad s djecom (individualno i u skupini) - izrada individualnog programa rada - praćenje - izrada izvješća, zapažanja, preporuke, stručnog mišljenja - vođenje dokumentacije
	U odnosu na roditelje	<ul style="list-style-type: none"> - provođenje inicijalnih intervjua s roditeljima - edukacija roditelja u svrhu ukazivanja na potrebu poticanja jezično – govornog razvoja - upoznavanje roditelja s vrstom i stupnjem jezično–govornog

		<p>poremećaja njihovog djeteta</p> <ul style="list-style-type: none"> - savjetodavni rad u cilju podrške - preporuka za pregled i obradu u specijaliziranim ustanovama
	U odnosu na članove odgojiteljskog vijeća	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u radu odgojiteljskog vijeća - sudjelovanje u radu stručnog tima (svoja opažanja razmjenjuje s ostalim članovima stručnog tima) - predlaganje organizacijskih uvjeta za optimalno izvođenje odgoja, rehabilitacije i habilitacije - predlaganje inovacija glede unapređenja procesa i provedbe odgoja i obrazovanja, rehabilitacije i habilitacije - sudjelovanje u organizaciji prostornih uvjeta uvažavajući specifične razvojne potrebe djece u skupini - priprema i izrada didaktičkog materijal
	U odnosu na odgojitelje suradničkih redovnih vrtića	<ul style="list-style-type: none"> - edukativni, savjetodavni rad i suradnja s odgojiteljima - sugestije za aktivnosti redovne skupine i demonstracija istih - sudjelovanje u kreiranje inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog plana i programa (IERP) - priprema uvjeta za uključivanje djeteta u redovi rani i predškolski odgoj

Individualni logopedski tretmani provode se sa svakim djetetom prema utvrđenom rasporedu. Rad se odvija u malim logopedskim kabinetima (2). Prema potrebama djece uključene u navedeni program rad logopeda organizira se i u manjim skupinama: vježbe za razvoj komunikacije, poticanje vokalizacije uz dramatizaciju, vježbe za razvoj slušanja – slušna percepcija, diskriminacija i memoriranje, vježbe za razvoj razumijevanja, korištenje elemenata verbotonalne metode – rad na vibrotaktilnoj dasci, VERBOTONU G10, elementi fonetske ritmike.

Provodi se terapija oralno-motoričkog pozicioniranja (OPT – Talk tools) u suradnji sa zdravstvenom voditeljicom pri čemu se posebna pozornost posvećuje senzorici oralnomotornog područja te teškoćama u hranjenju (gutanju, žvakanju, salivaciji). U radu se koriste sva raspoloživa specifična didaktička oprema, materijal i asistivna tehnologija.

Tablica 22.- Didaktički materijal i oprema

Oprema	Namjena
<p>Orff-ov instrumentarij</p> <p>Ručni zvončići</p> <p>ABC Latino ORFF set</p>	<p>koristi se u individualnoj i skupnoj terapiji s ciljem poticanja verbalne komunikacije, pozitivnog utjecaja na razvoj komunikacije, društvenih vještina, psihomotorike</p>
<p>Verboton G10</p> <p>uz Vibrotaktilnu ploču</p>	<p>koristi se u individualnoj i skupnoj terapiji s ciljem rehabilitacije i edukacije djece s oštećenjem sluha te je primjenjiv i u radu s djecom s višestrukim teškoćama (poticanje vokalizacije, slušanja)</p>
<p>Komunikator-Bigmack</p> <p>iTalk2</p> <p>Big Points</p> <p>Kutijice pričalice</p> <p>Štipaljke pričalice</p> <p>Pričajući raspored</p> <p>Interaktivni zid</p> <p>QuickTalker7</p> <p>GoTalk9+</p> <p>GoTalk Pocket</p> <p>SuperTalker</p>	<p>koristi se u poticanju komunikacije s djecom s višestrukim teškoćama u okviru potpomognute komunikacije</p>
<p>Računalni program Boardmaker</p>	<p>služi za izrađivanje slikovnog materijala za metodu potpomognute komunikacije</p>

Picture exchange communication system (PECS)	služi za poticanje komunikacije izmjenjivanjem slika
Tobii Indi	tablet za komunikaciju simbolima napravljen posebno za potpomognutu komunikaciju (AAC)
PCEye Mini	uređaj za upravljanje pogledom koji se može spojiti na Windows računalo putem USB porta
Tobii Communicator 5	softverski paket za AAC koji tekstove i simbole pretvara u govor, a omogućuje i korištenje računala
Tobii Dynavox Gaze Viewer	alat za procjenu kognitivnih sposobnosti korisnika (upravljanje pogledom)
Sensory Eye-FX	softverski paket od 30 aplikacija namjenjen početnicima koji uče kako upravljati (komunicirati) pogledom
Look to Learn	softverski paket s 40 aktivnosti za djecu koja ulaze u svijet upravljanja pogledom
BeamZ glazbalo	BeamZ laserski kontroler i prateći softver omogućava djeci bez obzira na fizičke i kognitivne sposobnosti reprodukciju glazbe i sviranje stotine glazbenih instrumenata
Tablet s aplikacijama ICT-AAC	koriste se u individualnoj i skupnoj terapiji s ciljem poticanja komunikacije i socijalizacije
Slušno integracijski trening – SIT	koristi se u individualnoj i skupnoj terapiji s ciljem poticanja i jačanja fonematskog sluha, opuštanja, razumijevanja, jačanju

	slušne memorije, poticanju lateralizacije i poticanju motoričke spretnosti i brzine
Logopedске sonde	namijenjene korekciji izgovora jednog ili nekoliko određenih glasova, poticanju fine artikulacijske motorike u individualnoj logoterapiji

U radu se koristi i dijagnostički logopedski instrumentarij s ciljem dijagnostike i utvrđivanja adekvatnih oblika rehabilitacijskih postupaka.

Tablica 23. – Dijagnostički logopedski instrumentarij

Instrumentarij	Namjena
Komunikacijska razvojna ljestvica KORALJE	procjenjivanje ranog jezičnog razvoja (uporaba geste i prvih riječi, rječnik i gramatika)
Reynell Razvojna ljestvica razumijevanja i izražavanja	ispitivanje sposobnosti govornog izražavanja i jezičnog razumijevanja
PEABODY Slikovni test rječnika (PPVT-III-HR)	mjeri verbalnu sposobnost djece
PredČIP - Procjenjivanje predvještina čitanja i pisanja kod školskih obveznika	procjenjuje djetetovu jezičnu spremnost za ovladavanje školskim vještinama
Test razumijevanja gramatike TROG-2	receptivni jezični test koji procjenjuje razumijevanje hrvatske gramatike

9.4. Program rada fizioterapeuta

Cilj fizikalne terapije je omogućiti djetetu što kvalitetniji život, veći stupanj samostalnosti u važnim funkcijama potrebnim za svakodnevni život uz aktivnu suradnju s roditeljima, fizijatrom i svim stručnim radnicima uključenim u rad s djetetom. Kontinuiranim radom, praćenjem potreba i interesa djeteta nastoji se ublažiti posljedice primarnog motoričkog oštećenja, spriječiti razvoj sekundarnih teškoća i razviti nove vještine i sposobnosti.

Nakon pregleda fizijatra (najmanje 1x godišnje) planira se fizikalna i kineziterapija. U pisanom nalazu fizijatra, osim uvida u lokomotorno stanje djeteta indiciran je broj terapija tjedno i vježbe koje će se provoditi kroz tekuću pedagošku godinu. Tijekom rada, prema potrebi, sugerira se roditeljima odlazak ortopedu u cilju dijagnosticiranja i eventualnog propisivanja ortopedskih pomagala ili potrebne kontrole drugih specijalista. Zbog specifičnosti potreba i dijagnoza djece rad je individualiziran kako u pristupu tako i u provođenju terapije.

Program se ostvaruje uvažavajući sadašnji motorički status djeteta uz konstantno praćenje razvoja djeteta te evaluaciju programa. Navedeno provode 2 fizioterapeuta zaposlena u vrtiću.

Plan i program određen je zadaćama i aktivnostima fizioterapeuta u Tablici 24.

Tablica 24.- Zadaće i aktivnosti fizioterapeuta

	Zadaće	Aktivnosti
Plan i program	U odnosu na ostvarivanje godišnjeg plana i programa	<ul style="list-style-type: none">- izrada plana i programa fizioterapeuta- izrada individualnog plana za svako dijete- izrada izvedbenih mjesečnih/tromjesečnih planova- vođenje dnevnika rada, evidencijska lista
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none">- prikupljanje anamnestičkih podataka- sudjelovanje pri specijalističkim pregledima djece u prostorima vrtića- izrada individualnog programa za svako dijete- individualni rad- kineziterapija kroz skupne vježbe- procjena potrebe za ortopedskim pomagalima, specifičnom opremom te primjena pomagala u svakodnevnom životu i vrtiću

		<ul style="list-style-type: none"> - ispitivanje, vrednovanje, opservacija, analiza, te evaluacija postavljenih ciljeva - izrada izvješća, zapažanja, preporuka, stručnog mišljenja
	U odnosu na roditelje	<ul style="list-style-type: none"> - uspostava kontakta i suradnje s roditeljima - održavanje informacija za roditelj, po potrebi roditeljski sastanci i tematske radionice - upute za rad kod kuće
	U odnosu na članove Odgojiteljskog vijeća	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u radu Odgojiteljskog vijeća - sudjelovanje u radu stručnog tima (svoja opažanja razmjenjuje s ostalim članovima stručnog tima) - predlaganje organizacijskih uvjeta za optimalno izvođenje odgoja, rehabilitacije i habilitacije - predlaganje inovacija glede unapređenja procesa i provedbe odgoja i obrazovanja, rehabilitacije i habilitacije - sudjelovanje u organizaciji prostornih uvjeta uvažavajući specifične razvojne potrebe djece u skupini - prilagodba postojećeg namještaja
	U odnosu na odgojitelje suradničkih redovnih vrtića	<ul style="list-style-type: none"> - savjetodavni rad i suradnja s odgojiteljima - sugestije za prilagodbu prostora i specifičnu opremu - prijedlozi aktivnosti u inkluzivnoj skupine, demonstracija istih - sudjelovanje u kreiranju inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog plana i programa (IERP) - priprema uvjeta za uključivanje djeteta u redovi rani i predškolski odgoj

9.5. Program rada psihologa

Psiholog prati psihofizički i socijalni razvoj svakog djeteta uključenog u programe Dječjeg vrtića, postavlja razvojne zadaće i skrbi o mentalnom zdravlju djece. Svojim djelovanjem pridonosi razvoju timskog rada i sudjeluje u stvaranju temeljnih uvjeta za ostvarivanje dječjih prava. Prati tijek i razvoj psihomotoričkih i kognitivnih

sposobnosti, socijalnih i emocionalnih vještina, procesa adaptacije, kao i moguće devijacije u ponašanju.

Navedeno provode 2 psihologa zaposlena u vrtiću (jedan s polovicom radnog vremena).

Plan i program određen je zadaćama i aktivnostima psihologa u Tablici 25.

Tablica 25.- Zadaće i aktivnosti psihologa

	Zadaće	Aktivnosti
Plan i program	U odnosu na ostvarivanje godišnjeg plana i programa	<ul style="list-style-type: none"> - izrada plana i programa psihologa - izrada individualnog plana za svako dijete - izrada izvedbenih mjesečnih/tromjesečnih planova - vođenje dnevnika rada - mentorstvo pripravnicima i studentima - provedba procesa samovrednovanja prema Priručniku za samovrednovanje ustanova ranog i predškolskog odgoja (Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Zagreb, 2012.)
	U odnosu na dijete	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje anamnestičkih podataka - upoznavanje s medicinskom dokumentacijom - opservacija ponašanja djece s obzirom na procese separacije i adaptacij u individualnom radu, u skupini, analizom videomaterijala iz obitelji - psihologijsko testiranje - praćenje cjelokupnog razvoja djeteta kroz pedagošku godinu tj. kontinuirana opservacija: zdravstvenog statusa djeteta i reakcije na farmakološku terapiju; kontakta, komunikacije i suradnje djeteta s odraslima, djecom; razvoja igre; razvoja samozbrinjavajućih aktivnosti; psihomotoričkog, intelektualnog, socio-emocionalnog razvoja - poticanje cjelokupnog razvoja djeteta (na temelju nalaza i mišljenja psihologa formira se individualni plan i program koji sadrži naputke vezane uz specifičnosti potrebite za

		<p>poticanje cjelokupnog razvoja svakog djeteta, individualizirani pristup)</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticanje razvoja djeteta u programa predškole - kognitivno-bihevioralni psihoterapijski rad: - BKT pristup poticanju intelektualnih sposobnosti i razvijanju socio-emocionalnih vještina - ispitivanje, vrednovanje, opservacija, analiza, te evaluacija postavljenih ciljeva - izrada izvješća, zapažanja, preporuka, stručnog mišljenja
	U odnosu na roditelje	<ul style="list-style-type: none"> - Informativno-edukativni individualni rad: <ul style="list-style-type: none"> • suportivni rad • savjetodavni rad po BKT principima s ciljem poticanja cjelokupnog razvoja djeteta i rješavanja poteškoća, • psihoterapijski rad - Skupni rad: <ul style="list-style-type: none"> • edukativne radionice (toalet trening, spremnost djeteta za nove oblike učenja (školu), poteškoće discipliniranja, hranjenja, separacije i adaptacije, dječja igra, poticanje grafomotoričkih vještina...) • radionice podrške
	U odnosu na članove odgojiteljskog vijeća	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u radu odgojiteljskog vijeća - sudjelovanje u radu stručnog tima (svoja opažanja razmjenjuje s ostalim članovima stručnog tima) - predlaganje organizacijskih uvjeta za optimalno izvođenje odgoja, rehabilitacije i habilitacije - predlaganje inovacija glede unaprijeđenja procesa i provedbe odgoja i obrazovanja, rehabilitacije i habilitacije - sudjelovanje u organizaciji prostornih uvjeta uvažavajući specifične razvojne potrebe djece u skupini
	U odnosu na odgojitelje	<ul style="list-style-type: none"> - savjetodavni rad i suradnja s odgojiteljima - sugestije za aktivnosti inkluzivne skupine

	suradničkih redovnih vrtića	<ul style="list-style-type: none"> - kreiranje individualnog inkluzivnog edukacijsko-rehabilitacijskog programa podrške (IERP) - priprema uvjeta za uključivanje djeteta u redovi rani i predškolski odgoj
--	-----------------------------	--

Prema procjeni funkcionalnog statusa djeteta koristi se psihodijagnostički instrumentarij naveden i opisan u Tablici 26.

Tablica 26. – Područja procjene i instrumentarij

Područje procjene	Instrument
Psihomotorički razvoj	<ul style="list-style-type: none"> - Razvojni test Čturić- RTČ-P i RTČ-M - Denverski razvojni test- DRPT - Vinelandska skala socijalne zrelosti I i II - Kephard skala socijalne zrelosti
Intelektualne sposobnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Wechlerove ljestvice inteligencije za djecu- WISC II i IV - Ravenove progresivne matrice – CPM - Koshov test sastavljanja kocki- KOSH - Cattellov test inteligencije -CTI - Leiter test inteligencije
Neuropsihologija	<ul style="list-style-type: none"> - Bender gestalt vidno-motorički test – LB-R - Bender gestalt II - Razvojna neuropsihologijska procjena -NEPSY I i II - Rey-Osterriethov test složenog lika – ROCFT - Test precrtavanja
Ličnost	<ul style="list-style-type: none"> - Ilustrirani projektivni upitnik emocionalne stabilnosti djece – IPUES - Test tematske apercepcije za djecu – CAT - Projektivna tehnika Mozaik – PTM - Skala za razvojnu-psihijatrijsku dijagnostiku kod osoba s intelektualnim teškoćama
Posebne namjene	<ul style="list-style-type: none"> - Test za deficit pažnje/hiperaktivni poremećaj – ADHDT - Dječja skala za procjenu autizma- CARS - Modificirani upitnik za autizam kod djece (M-CHAT).

9.6. Program rada zdravstvene voditeljice

Temeljna zadaća zdravstvene voditeljice (viša medicinska sestra) je njega i skrb za tjelesni razvoj i zdravlje djece, s posebnim naglaskom na očuvanje zdravlja, rad na osiguranju i unapređenju higijenskih uvjeta, skrb o optimalnim higijensko zdravstvenim uvjetima za rast i razvoj djece, te rad na praćenju i unapređenju prehrane. Djelokrug rada određen je Programom zdravstvene zaštite djece, higijene i pravilne prehrane u dječjim vrtićima. Program rada zdravstvene voditeljice naveden je u Tablici 27.

Tablica 27.- Program rada, zadaće i aktivnosti zdravstvene voditeljice

Zadaće	Aktivnosti
Planiranje, koordinacija rada u provođenju zdravstvene zaštite	<ul style="list-style-type: none">- izrada plana i programa zdravstvene voditeljice- sudjelovanje u izradi godišnjeg plana i programa rada vrtića- tjedno planiranje, dnevne zabilješke- sudjelovanje u planiranju i programiranju njege i zdravstvene zaštite u odgojnim skupinama tijekom cijele godine- briga za njegu i skrb za tjelesni rast i zdravlje djece:- praćenje provedbe sistematskih zdravstvenih pregleda novoupisane djece- praćenje poboljšavanje djece po skupinama, te razloge izostajanja iz vrtića- praćenje procijepljenost djece- provođenje antropometrijskih mjerenja djece- planiranje, organiziranje i provođenje aktivnosti iz područja zdravstvene njege (osobna higijena)- praćenje zdravstvenog stanja djeteta tijekom boravka u vrtiću- prepoznavanje i interveniranje u urgentnim stanjima (febrilne konvulzije, epileptički napad, gušenje stranim tijelom, ozljede,...)- zadovoljavanje specifičnih potreba kod djece sa zdravstvenim teškoćama (primjena medikamentozne terapije – antiepileptika)- planiranje, organiziranje i sudjelovanje u preventivnom pregledu stomatologa

<p>Zdravstveno-odgojni i savjetodavni rad</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rad s djecom, roditeljima i radnicima vrtića s ciljem stjecanja pravilnih higijenskih navika i usvajanja zdravog načina življenja -individualni rad s djecom, provođenje Terapije oralnog pozicioniranja (OPT) TalkTools, program hranjenja - praćenje i evaluacija postignutoga
<p>Organizacija i nadzor higijensko-sanitarnih uvjeta</p>	<ul style="list-style-type: none"> - briga o dezinfekciji (nabava sredstava za čišćenje, kontrola upotrebe istih) - praćenje provedbe čišćenja unutarnjeg i vanjskog prostora vrtića, namještaja, te predlaganje unaprijeđenja - kontrola održavanja igračkaka, organizacija pranja i dezinficiranja igračkaka u suradnji s odgajateljima - nadzor higijenskog stanja i održavanje čistoće prostora u kojem borave djeca - briga o sanitarnim pregledima radnika - briga o pravovremenoj provedbi higijenskog minimuma - briga o dezinsekciji i deratizaciji - koordinacija tehničkog osoblja, kontroliranje nadzornih lista - kontrola higijene djece i djelatnika - kontrola nošenja zaštitne odjeće i obuće radnika
<p>Organizacija prehrane u vrtiću</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sudjelovanje u organiziranju i osiguravanju pravilne prehrane - izrada jelovnika (prema Normativima i prehrambenim standardima za planiranje prehrane u dječjim vrtićima) - izrada jelovnika prilagođenih individualnim potrebama djeteta (alergije, intolerancije, kronične bolesti, teškoće žvakanja i gutanja) - praćenje primjene Normativa, valorizacija i predlaganje - adekvatnih aktivnosti za unapređenje
<p>Provođenje protuepidemijskih mjera</p>	<ul style="list-style-type: none"> - izolacija bolesne djece - provođenje mjera za suzbijanje infekcija - kontrola kartona cijepljenja i sistematskih pregleda djece

	- praćenje epidemiološke situacije - suradnja s epidemiološkom službom i nadležnim pedijatrima
Suradnja	roditelj, stručni radnici vrtića, epidemiološka služba, pedijatri i ostali zdravstveni radnici, Zavod za javno zdravstvo, šira društvena zajednica

9.7. Program rada stručnog tima u

Inkluzivnom edukacijsko-rehabilitacijskom programu podrške

Inkluzija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju je pedagoško-humanistički proces koji teži ostvarenju ravnopravnosti svakog djeteta i na taj način osigurava uvjete za optimalan razvoj u skladu s djetetovim osobitostima, potrebama i mogućnostima. To je dugotrajan i sustavan proces koji zahtijeva pažljivo planiranje, provođenje i praćenje kako bi se postigao uspjeh u radu ne samo s djecom s teškoćama u razvoju, nego i s djecom urednog razvoja. Djeca bez teškoća uključena u ovakve programe ostvaruju bolje socijalne vještine, postaju osjetljivija prema potrebama drugih, bolje razumiju različitosti te razvijaju toleranciju i prihvaćanje.

Stoga u Planu i programu posebno dodajemo program rada stručnog tima u Inkluzivnom edukacijsko-rehabilitacijski programu podrške (verificiranom u MZO) uvjereni da je on korak na putu ka razvoju cjelokupne zajednice i povećanju kvalitete života te saznanju da je različitost prilika a ne prepreka. Programom rada definiran je neposredan rad, metode i suradnja s istaknutim ciljevima članova stručnog tima Dječjeg vrtića „Latica“ uključenih u Inkluzivni edukacijsko-rehabilitacijski programu podrške.

**EDUKACIJSKI
REHABILITATOR**

Rad u odgojnoj skupine redovnog vrtića

- ukoliko se nakon uvođenja i opservacije ukazala potreba za stručnom intervencijom u skupini, edukacijski rehabilitator demonstrira rad u redovnoj skupini, u suradnji s odgojiteljem potiče socijalizaciju i interakciju djeteta s TUR sa svojim vršnjacima,
- praćenje djeteta u redovnoj skupini,
- *metode koje se koriste u radu:* poticanje komunikacijskih vještina kroz igru s vršnjacima, korištenje potpomognute komunikacije, korištenje vizualnih i taktilnih orijentira i pomagala te vizualnog dnevnog rasporeda (TEACCH), elementi Floortime metode,
- upute i demonstracija odgojiteljima kako bi djetetu mogli pružiti svakodnevnu podršku, senzibilizacija i poticanje djece bez teškoća na prihvaćanje i aktivno sudjelovanje i interakciju s djetetom s teškoćama u razvoju.

Cilj je poticati djecu na istraživanje u skupini redovnog vrtića kako bi prirodnim putem usvajali znanja i vještine te razvijali odnos s vršnjacima.

Individualni i skupni rehabilitacijski rad u Dječjem vrtiću „Latica“

- individualni rad s djecom provodi se u svrhu poticanja svih razvojnih područja,
- metode u individualnom radu: elementi senzoričke integracije (terapija se ne može provoditi u potpunosti zbog neadekvatnog prostora), elementi Floortime metode, elementi terapije igrom, program rehabilitacije putem pokreta, elementi BrainGym, poticanje motoričkog razvoja kroz prirodne oblike kretanja, program bazične perceptivno-motoričke stimulacije, ATAAC,
- Program predškole: poticanje spoznajnih vještina, poticanje vizuo-perceptivnog razvoja, poticanje okulomotorike, vježbe pažnje i koncentracije, razvoj predčitačkih i predmatematičkih vještina,
- korištenje videoanalize u radu s djecom,
- u skupnom radu s djecom provode se zajedničke aktivnosti s drugim stručnjacima prema potrebi svakog djeteta s ciljem promicanja multidisciplinarnosti kako bi putem različitih pristupa došli do zajedničkog cilja.

<p>LOGOPED</p>	<p><i>Rad u odgojnoj skupini redovnog vrtića</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ukoliko se nakon opservacije ukazala potreba za stručnom intervencijom u skupini, logoped radi u suradnji s odgojiteljem na poticanju interakcije i komunikacije djeteta s teškoćama, - metode koje se koriste u radu: potpomognuta komunikacija (PECS – sustav komunikacije razmjenom sličica, manualni znakovi, uporaba Boardmaker programa, komunikatora, AAC aplikacija i tehnologija, I-Pad i tablet uređaja). <p><i>Cilj je poticanje komunikacije i govorno-jezičnog razvoja kroz spontanu igru s vršnjacima i svakodnevne aktivnosti</i></p>	<p><i>Individualni i skupni terapijski rad u Dječjem vrtiću „Latica“</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - individualna terapija provodi se ovisno o vrsti i stupnju govorno-jezične i komunikacijske teškoće (1 – 3 puta tjedno), - metode u individualnom radu: <ul style="list-style-type: none"> • verbotonalna metoda (digitalni logopedski set Behringer uz Light stimulator), • terapija oralnog pozicioniranja - OPT (TalkTools), • K.o. S. T. - na tijelo orijentirana govorna terapija, • Elementi Floortime metode i elementi terapije igrom, • metoda potpomognute komunikacije (AAC). - Program predškole: razvijanje jezičnog razumijevanja, razvijanje govorno- jezičnih sposobnosti s obzirom na sve jezične sastavnice (fonologiju, morfologiju, semantiku, sintaksu, pragmatiku). - metode u skupnom radu s djecom: <ul style="list-style-type: none"> • terapija verbotonalnom metodom u manjim skupinama (Verboton G10 uz vibrotaktilnu ploču), • stimulacije pokretom, • ritmičke stimulacije, • potpomognuta komunikacija.
-----------------------	--	--

PSIHOLOG

Rad u redovnom vrtiću i Dječjem vrtiću „Latica“

- praćenje cjelokupnog razvoja djeteta u pedagoškoj godini - kontinuirana opservacija:
 - zdravstvenog statusa djeteta i reakcije na farmakološku terapiju,
 - kontakta, komunikacije i suradnje djeteta s vršnjacima i odraslima,
 - razvoja igre u redovnoj odgojnoj skupini,
 - razvoja samozbrinjavajućih vještina,
 - psihomotoričkog, intelektualnog, socioemocionalnog razvoja,
- poticanje cjelokupnog razvoja djeteta - na temelju nalaza i mišljenja psihologa formira se individualni plan i program koji sadrži napatke vezane uz specifičnosti potrebne za poticanje cjelokupnog razvoja svakog djeteta, individualizirani pristup,
- poticanje razvoja djeteta u okviru programa predškole u vremenskom trajanju 1-2 godine,
- kognitivno-bihevioralni psihoterapijski rad,
- savjetodavni rad s roditeljima i odgojiteljima,
- bihevioralni pristup u rješavanu: poteškoća separacije, adaptacije, discipliniranja, komunikacije, hranjenja (pretilost, neuhranjenost, selektivnost pri hranjenju...), procesa u odvikavanju od pelena (toalet trening), emocionalnih poteškoća (OKP, enureza, enkopreza, strahovi, agresivnost, hiperaktivitet), poteškoće usvajanja samozbrinjavajućih aktivnosti
- KBT pristup poticanju cjelokupnog razvoja.

Cilj je roditeljima i stručnim radnicima redovnih vrtića pružiti stručnu podršku i omogućiti bolje razumijevanje osobitosti i specifičnih potreba djeteta uz sustavno praćenje i poticanje cjelokupnog razvoja

<p>FIZIOTERAPEUT</p>	<p><i>Rad u Dječjem vrtiću „Latica“ i suradnja s redovnim vrtićima</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - program rada planira se nakon specijalističkog pregleda fizijatra u Dječjem vrtiću „Latica“, - u nalazu fizijatra, osim motoričkog statusa djeteta, indiciran je broj terapija tjedno te vježbe koje se trebaju provoditi u tekućoj pedagoškoj godini u DV „Latica“ (provode se aktivno potpomognute vježbe za korekciju deformiteta, vježbe za jačanje mišićne mase, povećanja opsega pokreta, vježbe za ravnotežu i koordinaciju), - procjena potrebe za ortopedskim pomagalicama, specifičnom opremom te primjena pomagala u redovnom vrtiću, - uvode se elementi senzorno – integrativne terapije u svrhu što bolje modulacije vizualnih, auditivnih, taktilnih te proprioceptivnih stimulacija koje potiču razvoj djeteta, - razmjena informacija sa stručnim radnicima redovnih vrtića, podrška. <p><i>Cilj programa je uspostavljanje aktivne suradnje sa stručnim radnicima redovnog vrtića ukazivanjem na djetetove potencijale i specifične motoričke potrebe (prilagodba prostora, korištenje rehabilitacijskih pomagala).</i></p>	
<p>ZDRAVSTVENA VODITELJICA</p>	<p><i>Rad u prostorima redovnih vrtića u kojima borave djeca s teškoćama</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zdravstveno-odgojni i savjetodavni rad s djecom, roditeljima i radnicima inkluzivnog dječjeg vrtića s ciljem stjecanja pravilnih higijenskih navika i usvajanja zdravog načina življenja, osobito prehrane, - tematska predavanja o specifičnim zdravstvenim potrebama djeteta. 	<p><i>Rad u Dječjem vrtiću „Latica“</i></p> <p>Djelokrug rada zdravstvene voditeljice obuhvaća aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja: prikupljanje podataka, uvid u medicinsku dokumentaciju, evidenciju osobitosti vezanih za zdravstveno stanje djeteta (kronične bolesti, epilepsiju, medikamentoznu terapiju), - praćenje pobola (razlog izostanka djeteta u slučaju bolesti), - utvrđivanje potreba iz područja zdravstvene njege, organizacija i provođenje iste, - intenzivna suradnja s članovima stručnog tima inkluzivnog programa s ciljem identificiranja oralno-motoričkih teškoća,

	<p><i>Cilj je suradnja sa roditeljima i odgojiteljima redovnih vrtića kako bi se ukazalo na djetetove specifične zdravstvene potrebe i stvorili uvjeti za njihovo zadovoljavanje te omogućila dostupnost zdravstvene voditeljice u urgentnim situacijama</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje i provedba programa Terapije oralno-motoričkog pozicioniranja (OPT) - TalkTools terapija, - zdravstveno-odgojni rad s roditeljima usmjeren na upoznavanje s elementima Terapije oralnog pozicioniranja (OPT) - TalkTools terapije i edukaciju o načinima provođenja navedenog kod kuće.
--	--	---

Zadar, 29. rujna 2017.

Klasa:601-02/17-01/07

Urbroj:2198/01-44-17-1

Ravnateljica:

Vesna Penjalov, dipl.def.